

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1984 | ΑΡΙΘ. 17-18

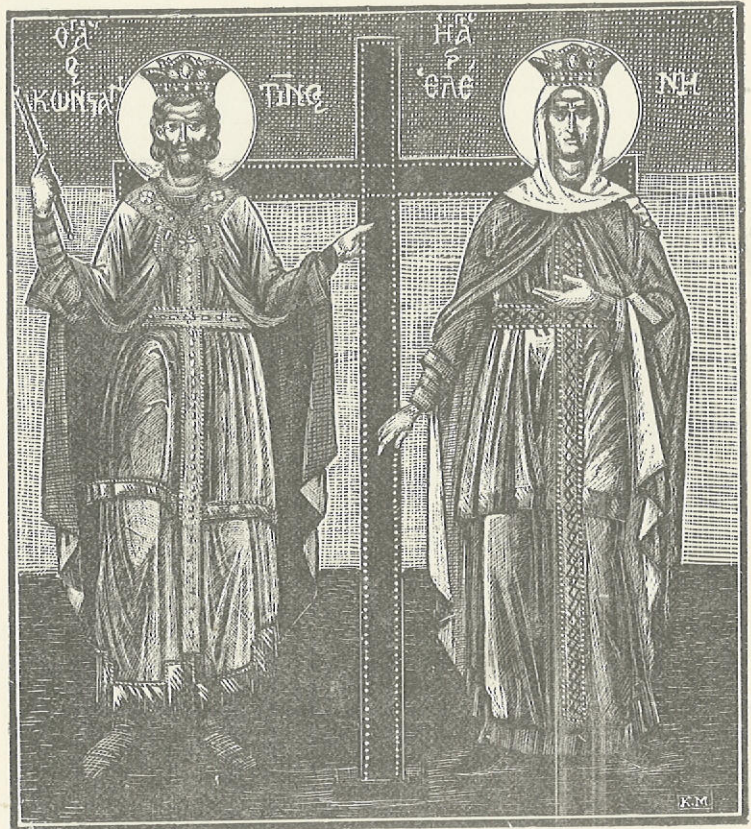
— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Σταυρὲ πανσεβάσμιε. —
Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου,
Καθηγητοῦ τοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν, Τὸ
ἔργο τῆς «Ψυχοθεραπείας». — Μητροπ.
Πατρῶν Νικοδήμου, Ἀκάθι-
στος Ὕμνος. — Βασ. Μουστά-
κη, Κατευόδιο σὲ μιὰν ἀγνή ψυχή. —
Ἰω. Φουντούλη, Καθηγητοῦ
τοῦ Παν)μίου Θεσσαλονίκης, Ἀπαντή-
σεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλ-
λες ἀπορίες. — Βασ. Μουστάκη,
Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμφών. — Ἀλεξ. Μ.
Σταυροπούλου, Ἐπ. Καθηγη-
τοῦ τοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἡ στάση
φιλοξενίας. — Ἀρχιμ. Νικ. Ἰ.
Πρωτοπαπᾶ, Ὅσιακὲς μορφὲς
τοῦ Κεχροβουνίου. — π. Ἀντ. Ἀ-
λεβιζοπούλου, Ἀπειλὴ γιὰ
τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα. — Ἰ.
Μ. Χατζηφώτη, Ὁ ἀγιορειτι-
κὸς Τύπος καὶ τὰ ἀγιορειτικὰ Τυπογρα-
φεῖα. — Δημ. Φερούση, Τὸ
τάμα τοῦ Μακρυγιάννη. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασοῦ 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3,
Ζωγράφου. Τηλ. 77.87.978.

ΣΤΑΥΡΕ ΠΑΝΣΕΒΑΣΜΙΕ

Ἵψομένου Σου Δέσποτα, ἐν Σταυρῷ συνανύψωσας τῷ Ἀδάμ τὴν
ἐκπτώτων φύσιν ἅπασαν διὸ ὑψοῦντες τὸν ἄχραντον Σταυρὸν Σου,
φιλόνηρωπε, τὴν ἐξ ὕψους Σου ἰσχὴν ἐξαυτοῦμεν κραυγάζοντες· Σῶ-
σον Ἵψιστε, ὡς Θεὸς ἐλεήμων τοὺς τιμῶντας, τὴν σεπτὴν τε καὶ
φωσφόρον, τοῦ Σοῦ Σταυροῦ θείαν ὕψωσιν.

*

Ὡς ἀήττητον τρόπαιον, θυρεὸν ἀπροσμάχητον, καὶ ὡς σκῆπτρον
ἐνθεον, προσκυνούμεν Σου Σταυρὸν Χριστὲ τὸν πανάγιον, δι' οὗ κόσμος
σέσωσται, καὶ χορεύει ὁ Ἀδάμ· γηγενῶν τὰ συστήματα, τοῦτον ἁμαρ-
τιν ἐδφημοῦντες τιμῶμεν, καὶ τὴν τούτου θείαν Ἵψωσιν τελοῦντες,
τὸν ἰλασμὸν ἐξαυτοῦμεθα.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ "ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ,"

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητού του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ἰατρικὴ στὸ ποιμαντικὸ τοῦ ἔργου συχνὰ θὰ ἔλθῃ σὲ ἄμεση ἢ ἔμμεση ἐπαφὴ μὲ τὸ ἔργο τῆς ψυχοθεραπείας. Γι' αὐτὸ χρήσιμο εἶναι νὰ γνωρίζῃ λίγα πράγματα γι' αὐτή.

Ἡ ἔννοια τῆς «Ψυχοθεραπείας» εἶναι σήμερον πολὺ εὐρεῖα καὶ περιλαμβάνει ἓνα πολὺ εὐρὺ φάσμα διαγνωστικῶν καὶ θεραπευτικῶν τρόπων ἐνεργείας πρὸς ἀντιμετώπιση ψυχογενῶν ἢ σωματογενῶν διαταραχῶν τῆς ἀνθρωπίνης βιοματικῆς σφαίρας καὶ τῆς συμπεριφορᾶς. Στὴν πράξιν καὶ στὴ θεωρίαν οἱ στόχοι καὶ οἱ δυνατότητες τῆς διαγνωστικῆς καὶ θεραπευτικῆς πορείας κατανοοῦνται καὶ ἐρμηνεύονται διαφορετικῶς. Οἱ διαφορὲς στὴν θεραπευτικὴ διαδικασία προέρχονται ἐκ τῶν διαφορῶν τῶν διαγνώσεων. Κι οἱ διαφορὲς τῆς διαγνώσεως ἐξηγοῦνται ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἱατρικῶν καὶ ψυχολογικῶν μοντέλων τῶν ἀπόψεων, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα ἐξηγεῖται ἡ ἀγένεση τοῦ συμπτώματος»⁶.

Ὅταν κανεὶς ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ μιὰ παραδοσιακὰ φυσικοεπιστημονικὴ κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου, τότε ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ πρακτικὴ σημασία τῆς ψυχοθεραπείας συχνὰ ἀμφισβητεῖται. Στὴν περίπτωσιν αὕτη ἡ Ψυχοδιαγνωστικὴ θεωρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βοηθητικὸς ἐπιστημονικὸς κλάδος τῆς Ἰατρικῆς. Ἡ ἀνακάλυψη πολλῶν ὀργανικῶν-παθολογικῶν μεταβολῶν συνηρητέμων μὲ ψυχικὰ διαταραχὰς ἐνίσχυσε τὰ ἱατρικὰ διαγνωστικὰ μοντέλα, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα τὰ συμπτώματα τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν κατανοοῦνται ὡς δεῖκτες ἐνδοοργανισμικῶν διαταραχῶν. Ἐπομένως δὲν ὑφίστανται ποιοτικὲς διαφορὲς πρὸς τὴν σχέσιν «ἀσθένεια-σύμπτωμα», ἡ ὁποία παρατηρεῖται σὲ διαταραχὰς, πού ἔχουν ὀργανικὴ αἰτία.

Ἄλλ' ὅμως ἡ μεταφορὰ ἱατρικῶν ἀντιλήψεων σὲ ὅλα τὰ εἶδη τῶν διαταραχῶν τῆς βιοματικῆς σφαίρας καὶ τῆς συμπεριφορᾶς δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα συζητοῦνται ὑπὸ τὴν ὀπτικὴν γωνίαν διερευνήσεως εἰδικῶν θεμάτων (λ.χ. ἰσχὺς καὶ ἄρια τῆς ψυχιατρικῆς διαγνώσεως, ἀσθένεια, σύμπτωμα καὶ μετατόπιση τοῦ συμπτώματος)⁷.

Ἐκτοτε καθίσταται ὁλονὲν καὶ περισσότερο συνειδητὸ ὅτι ἡ συρρίκνωση τῆς ψυχοθεραπείας στὴν καθαρῶς ἱατρικὴ καὶ ὀργανικὴ σφαῖρα παρουσιάζει στὴν ψυχοθεραπευτικὴν πράξιν μιὰ μεγάλη ἔλλειψιν κινεσθένεια, πού ἐπενεργεῖ βλαβερὰ στὸν τομέα τῆς

ιατρικῆς καὶ ψυχοθεραπευτικῆς περιθάλψεως τοῦ λαοῦ. Πρόχειρη ἀντιμετώπιση τῆς βλαβερῆς αὐτῆς συνεπείας ἐπιχειρεῖται μὲ τὴν προβολὴν τοῦ «αἰτήματος, κατὰ τὸ ὅποιο κάθε ἱατρός, πού ἔχει ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τὸν πάσχοντα, πρέπει νὰ ἔχη θεμελιώδεις ψυχολογικὰς γιὰ τὴς νευρώσεις καὶ ψυχοθεραπευτικὰς γνώσεις» καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ (καλὴν σχέσιν ἱατροῦ-πάσχοντος καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς γνώσεως γιὰ τὸν κοινὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου)⁸.

Ἐκτὸς τῆς ἱατρικῆς καὶ καθαρὰ φυσικοεπιστημονικῶς προσανατολισμένης ψυχοθεραπείας ὑπάρχουν ψυχοδιαγνωστικὲς καὶ ψυχοθεραπευτικὲς κατευθύνσεις μὲ καθαρῶς ψυχολογικὸν προσανατολισμὸν. Αὐτὲς ἔχουν χειραφετηθῆν ἀπὸ τὴν ἱατρικὴν ἀντίληψιν γιὰ τὴν ἀσθένεια καὶ ἀπὸ τὴν προτίμησιν ἱατρικῶν μέσων ἐπιδράσεως (θεραπείας μὲ σόκ, φαρμακοθεραπείας, χειρουργικῆς). Παρὰ ταῦτα οἱ κατευθύνσεις ἔχουν ἀναγνωρίσει τὴν σημασίαν τῶν ἐξωτερικῶν σωματικῶν συμπτωμάτων. Ἄλλὰ τὰ συμπτώματα αὐτὰ θεωροῦνται ὡς δεῖκτες ὄχι ἐνδοοργανισμικῶν ταραχῶν, ἀλλὰ ἐνδοψυχικῶν συγκρούσεων. Σύμφωνα μ' αὐτὰ, ὁ παραμερισμὸς τῶν συγκρούσεων, πού βρίσκονται στὸ βάθος, εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ψυχοθεραπείας. Μόνον ἔτσι ἀποφεύγονται οἱ ἀπλὲς «μετατοπίσεις τῶν συμπτωμάτων». Ἡ συνειδητοποίηση τῶν συγκρούσεων αὐτῶν καὶ ἡ διεξόδος τοῦ ψυχοθεραπευτοῦ στὴς ἐνδοψυχικὰς συγκρούσεις εἶναι προϋποθέσεις γιὰ τὴν καταπολέμησιν καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῶν συμπτωμάτων⁹.

Ἄλλη θεωρητικὴ ἀφετηρία τῆς Ψυχοδιαγνωστικῆς καὶ Ψυχοθεραπευτικῆς εἶναι οἱ κοινωνικο-ψυχολογικὲς ἀπόψεις (π.χ. θεωρίαι τῆς μαθήσεως), σύμφωνα πρὸς τὴς ὁποῖας οἱ διαταραχὰς τῆς συμπεριφορᾶς δὲν εἶναι διάφορες ποιοτικὰ ἀπὸ φυσιολογικοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς, πού ἔχουν διδαχθῆν. Παραμερισμὸς τῶν «συμπτωμάτων», (τὰ ὁποῖα εἶναι τρόποι ἀντιδράσεως, τοὺς ὁποίους ἔμαθε μὲν τὸ ἄτομον, ἀλλὰ στοὺς ὁποίους δὲν μπόρεσε νὰ προσαρμοσθῆ) ἢ ἀπόκτηση προσαρμοσμένων στὸ περιβάλλον τρόπων συμπεριφορᾶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθοῦν μὲ μιὰ συστηματικὴ μεταβολὴ τῶν ἔρων ἢ συνθηκῶν τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς συνεπειῶν¹⁰.

Ἄλλὰ γιὰ τὸ ἔργο τῆς «Ψυχοθεραπείας» μποροῦμε νὰ συνεχίσωμε.

6. V. E. Frankl—V. E. v. Gebattel—J. H. Schulz, Handbuch der Neurosenlehre und Psychotherapie, τόμ. 1-5, München-Berlin 1959 ἐξ.

7. Περισσότερα σχετικῶς ἰδὲ στὰ ἐξῆς: L. P. Ullman—L. Krasner, A Psychological Approach to Abnormal Behavior, New Jersey 1969. A. J. Yates, Behavior Therapy, New York 1970.

8. K. Höck—M. König, Neurosenlehre und Psychotherapie, 1979.

9. Πρβλ. L. P. Ullmann—L. Krasner, ἔθ. ἀνωτ.

10. Reimund Blühm, μν. ἔργον σ. 21-53. K. L. Holz, Psychotherapie, ἐν: Lexikon der Pädagogik, ἐκδ. Herder, τόμ. 3, Freiburg-Basel-Wien 1972, σ. 371-372.

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ*

(Δ' ΣΤΑΣΙΣ)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

20. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

«Χαῖρε, ἀρχηγέ νοητῆς ἀναπλάσεως».

Ἄ γ α π λ α σ ι ς ! Ὡραία λέξις. Ἀκόμη ὠραιοτέρα ἔγγοια. Περισσότερον θαυμασιώτερα προσδοκία καὶ ἰδανικά. Ἀλλὰ δύσκολος ὡς ἐπίτευγμα καὶ πραγματικότης.

Πολλοὶ ὑπεσχέθησαν τὴν ἀνάπλασιν τῆς Κοινωνίας. Καὶ διάφορα συστήματα ἐπεδίωξαν νὰ ἀναμορφώσουν τοὺς λαοὺς καὶ τὰς πολιτείας. Ἀλλ' ὅμως τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν πενιχρά. Καὶ διέφευσαν τὰς στηριχθείσας ἐλπίδας καὶ προσδοκίας.

Ἔνας εἶναι ὁ θαυμαστός «ἀρχηγός» τῆς ἀληθινῆς «ἀναπλάσεως». Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔγγοιαν αὐτὴν ὁ ἀγγελικὸς χαιρετισμὸς ἐπεκτείνεται πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα Του, διὰ τὴν προσφωνήσῃ καὶ αὐτὴν ὡς «ἀρχηγὸν νοητῆς ἀναπλάσεως», τ.ε. ὡς γεννήσασαν τὸν Αἴτιον καὶ Δημιουργὸν τῆς ἀναπλάσεως τῶν ἀνθρώπων.

Πράγματι δὲ ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον «πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ἰω. α' 14). Καὶ ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι διὰ τὸν κόσμον δύναμις ἀναπλαστικῆ, ὡς θὰ ἐξηγήσωμεν.

1. Ἐχρησιμοποίησε κάποτε ὁ Κύριος μίαν ἐκφραστικὴν εἰκόνα, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ δικὴ Του ἀλήθεια καὶ χάρις (ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ θρησκεία) δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα «μπάλλωμα» καὶ κάποια ἐπιδιόρθωσις τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων. Διότι: —εἶπεν— «οὐδέ τις ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπί ἱματίῳ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεταί» (Ματθ. θ' 16). Δηλ., ἓνα παλαιὸν καὶ ἐφθαρμένον ροῦχον δὲν διορθώνεται μὲ μπάλλωμα ἀπὸ καινούργιο ὕφασμα· διότι τὸ καινούργιο καμάτι, ποῦ ἔχει μεγαλυτέραν ἀντοχήν, θὰ τραβήξῃ καὶ θὰ τεντώσῃ τὸ παλαιὸν καὶ θὰ τὸ σχίσῃ χειρότερα.

Ἦθελε, μὲ τὸ παράδειγμα αὐτό, νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ διδασκαλία Του καὶ τὸ ὄλον σωτήριον ἔργον Του, ἐὰν ἦσαν ἐμβαλλωματικαὶ λύσεις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἡθικῆς σήψεως, ποῦ ὑπάρχει εἰς τὴν Κοινωνίαν, δὲν θὰ εἶχαν καμμίαν ἀξίαν. Καὶ προσέθεσε — δεῦτερον παρά-

δειγμα· «οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται· οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται· καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται.» (αὐτόθι: θ' 17). Δὲν δάξουν δηλ. οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς, διότι ὁ χυμώδης νέος οἶνος θὰ τοὺς διαρρήξῃ μὲ τὰς ζυμώσεις του, καὶ ἡ ἀπώλεια θὰ εἶναι διπλῆ· θὰ χαθοῦν καὶ οἱ ἀσκοὶ καὶ τὸ κρασί.

Αἱ παραβολικαὶ αὗται φράσεις τοῦ Κυρίου σημαίνουν ὅτι ἡ «καινὴ διδασχὴ» Του δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν «παλαιούμενον» καὶ φερόμενον πρὸς τὴν φθορὰν καὶ «ἐγγὺς ἀφανισμοῦ» (Ἐβρ. η' 13) κόσμον, διὰ νὰ ἀποτελέσῃ ἀπλῶς περίβλημα ποῦ θὰ συγκαλύψῃ ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν ὑπάρχουσαν ἀνησυχητικὴν κατάστασιν· διότι αὐτὸ θὰ εἶναι ἀνωφελὲς καὶ μάταιον. Ἀλλὰ παρέχεται ἡ νέα διαθήκη, ἡ ἐν Χριστῷ, διὰ νὰ οἰκοδομήσουν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ νέων ὑγιῶν θεμελίων τὸ μέλλον των, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν σωτηρίαν των.

«Εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. ε' 17). Καινούργιοι ἄνθρωποι χρειάζονται εἰς τὴν κοινωνίαν, διὰ νὰ ὀρθοποδήσῃ. Αὐτὴ ἡ «ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις» (οἱ πραγματικοὶ χριστιανοὶ δηλ.) θὰ ἀποτελέσουν τὸν πυρῆνα καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῆς γονίμου ἀναπλαστικῆς ἀξιοποιήσεως τῆς καινούργιας διδασκαλίας καὶ χάριτος τοῦ Χριστοῦ.

2. Πῶς ὅμως θὰ γίνωμεν νέοι ἄνθρωποι;

Αὐτὴν τὴν ἀπορίαν διετύπωσε πρὸς τὸν Χριστὸν ὁ καλοπροαίρετος φαρισαῖος Νικόδημος, κάποιος δρᾶδου ποῦ ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. «Πῶς δύνατα· ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύνατα· εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεῦτερον εἰσελεθεῖν καὶ γεννηθῆναι;» (Ἰω. γ' 4). Τοῦ εἶχεν ἐμιλήσει ὁ θεῖος Διδάσκαλος περὶ ἀναγεννήσεως (περὶ τῆς «νοητῆς ἀναπλάσεως», ὅπως τὴν ἀποκαλεῖ ὁ ὑμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου). Ἀλλὰ δὲν συνέλαβε τὸ πνευματικὸν νόημα τῶν λόγων Του ὁ Νικόδημος, ἀν καὶ «διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ» (Ἰω. γ' 10). Καὶ ὑπέβαλε τὴν ἀφελῆ, ὡς θὰ ἐλέγαμε ἐρώτησιν, «εἶναι δυνατὸν ἓνας γέρον ἄνθρωπος νὰ εὑρεθῇ πάλιν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητέρας του καὶ νὰ ξαναγεννηθῇ!» Ἦκουσε τότε τὴν μυστηριώδη ἀπάντησιν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 181 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15-16 τεύχους

πρέπει να γεννηθῆ «ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος».

Ἄλλὰ τί σημαίνει ὁ λόγος αὐτός; Ἀναφέρεται εἰς τὸ μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος. Εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Κολυμβήθρας καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ποῦ ἀγιάζει καὶ ἀναγεννᾷ τὸν βαπτιζόμενον. Καὶ εἰς τὴν ἐφεξῆς μυστηριακὴν καὶ ἀγιαστικὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ μία ψυχὴ συνάπτεται οὐσιαστικῶς μετὰ τὸν Χριστόν, εἰσέρχεται εἰς νέαν ζωὴν κυριολεκτικῶς ξαναγεννιέται (ἀνα - γεννάται). Γίνεται νέος ἄνθρωπος, μετὰ νέα φρονήματα καὶ ἰδανικά, μετὰ ὑψηλὸν προορισμὸν καὶ στόχον τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ μετὰ νόμον τῆς ζωῆς του τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ προηγουμένη κατάστασις ἐκλείπει: — ὀφείλει νὰ ἐκλείψῃ — πλέον («ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῆ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ» Ρωμ. 5' 6). Ἡ παράλληλος καὶ ἀντίστοιχος αὐτῆ εἰκὼν ποῦ χρησιμοποιεῖ ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος Παῦλος ἐμφανίζει τὸν νέον χριστιανὸν νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν θυσίαν καὶ τὴν Ἀγάσταν τοῦ Χριστοῦ. Νὰ θυσιάζῃ καὶ νὰ νεκρωθῆ, χάριν τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὴ μετὰ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἁμαρτωλὸν ὑπάρχει: εἰς τὴν προσωπικότητά του καὶ εἰς τὴν ζωὴν του, καὶ νὰ εἰσέρχεται: λυτρωμένος καὶ ἀναστημένος εἰς νέαν ζωὴν «ἐν Χριστῷ» καὶ «κατὰ Χριστόν».

Ὅταν ὑπὸ τοιαύτῃ ἐννοίᾳ εἴμεθα πραγματικοὶ χριστιανοί, τότε ἡ νέα ζωὴ εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθομεν συνοδεύεται ἀπὸ ὕψιστα προνόμια καὶ δωρεὰς τοῦ Χριστοῦ. «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι» (Ἰω. α' 12), τ.ε. ὅσοι ἐγεννήθησαν (ἀναγεννήθησαν) ἐξ Αὐτοῦ καὶ μένουσιν εἰς τὴν ἀμειβομένην ταύτην νὰ ζοῦσιν ἐν Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν αὐτοῖς, ἀπέλαβον τὴν υἰοθεσίαν (Γαλ. δ' 5) καὶ ἔγιναν «τέκνα Θεοῦ», ἐκ τῆς «νοητικῆς ταύτης ἀναπλάσεως».

«Ὁ ὅτι οἱ εἰσὶν υἱοὶ Θεοῦ» (Ρωμ. η' 14).

Ἀγαπητοί. Ἀκούοντες σήμερον, εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, τὸν χαριετισμὸν τοῦτον «χαίρει, ἀρχηγέ νοητικῆς ἀναπλάσεως», δὲν διαπιστώνομεν, δυστυχῶς, τὴν ἀνάπλασιν αὐτὴν νὰ ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν σύγχρονον Κοινωνίαν μας. Ἐμφανίζονται ὅμως άτομα, ἐξ ἐκάστης γενεᾶς καὶ ἐκάστης Κοινωνίας, πράγματι «ἀναγεννηθέντες ἐν ὕδατι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλ' ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζωῆς Θεοῦ καὶ μένοντες εἰς τὸν αἰῶνα» (Α' Πέτρ. α' 23). Ἀποκορύφωμα δὲ καὶ ἀγλάισμα αὐτῶν εἶναι αἱ ἐκλεκταὶ ἐκεῖνοι προσωπικότητες, τῶν ἀγίων ὁμοιωμάτων, ὅσους εὖρε πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ θύραν Παραδείσου.

Ἄνθρωποι ἦσαν καὶ αὐτοί, ὅμοιοι μετὰ ἡμᾶς, σάρκα φοροῦντες καὶ τὸν κόσμον οἰκοῦντες καὶ ὑπὸ ἀναλόγους περιστάσεις καὶ πειρασμοὺς ἐδρεθέντες.

Μᾶς περιμένουν, νὰ μὴ ὑστερήσωμεν καὶ ἡμεῖς «δὲ ὑπομονῆς τρέχοντες τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα» (Ἐβρ. 12' 1). Καὶ εἶθε, καὶ ὡς άτομα καὶ ὡς Κοινωνία, νὰ ἐξυψωθῶμεν εἰς τὴν περιωπὴν τῆς εὐκατίας ταύτης «νοητικῆς ἀναπλάσεως», χάριτι Χριστοῦ, καὶ εὐχαίς καὶ προσδοκίαις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, «ἵνα μὴ χωρῆς ἡμῶν τελειωθῶσιν».

21. ΟΙ «ΣΥΛΗΘΕΝΤΕΣ» ΤΟΝ ΝΟΥΝ

«Χαίρει, σὺ γὰρ ἐνουθέτησας τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν».

Πολυτιμώτατον ἀγαθὸν εἶναι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν κάποιος χάσῃ τὸν νοῦν του, τὸ λογικόν του, εἶναι ἄμολογούμενος δυστυχῆς.

Τὰ πολυτιμώτατα πράγματα συνήθως «κλέπται: διορυσσοῦσι καὶ κλέπτουσιν» (Ματθ. 5' 19). Ἀλλὰ φαντάζεσθε περίπτωσιν γὰρ κλαπῆ (γὰρ «συληθῆ») ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου; Περί αὐτῆς ἐν τούτοις τῆς περιπτώσεως ὁμιλεῖ ὁ ἱ. ὁμολογράφος, ἀπευθύνων πρὸς τὴν Θεοτόκον τὸ «χαίρει, σὺ γὰρ ἐνουθέτησας τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν»! Καὶ ἐνδιαφέρει: νὰ ἴδωμεν πῶς ὑποκλέπτεται ὁ νοῦς τῶν ἀνθρώπων.

1. Ἡ συχνοτέρα περίπτωσις. Εἶναι ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν θολώνει ἡ σκέψις καὶ ὁ ἄνθρωπος σκοτιζέται κυριολεκτικῶς. Αὐτὸ συμβαίνει συνήθιστα ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν κάποιου πάθους. Ἄμεσον ἐπακόλουθον, εἰς τὸν ἄνθρωπον ποῦ κυριεύεται ἀπὸ τὸ πάθη του, εἶναι ὅτι δὲν ξέρει τί κάνει, δὲν βλέπει τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ πρόπον, δὲν ἔχει διαύγειαν σκέψεως καὶ κρίσεως. «Ἐσυλήθη τὸν νοῦν».

Μπορεῖ κατὰ τὰ ἄλλα νὰ εἶναι εὐφυῆς καὶ ἐξυπνὸς ἄνθρωπος, ἴσως καὶ μορφωμένος, καὶ ἀξίος καὶ ἱκανὸς εἰς διαφόρους τομεῖς, καὶ ἐπιτυχημένος εἰς τὴν σταδιοδρομίαν του. Τὴν ὥραν ὅμως ποῦ τὸν ἐπηρέαζε: τὸ πάθος του, γίνεται ἐνεργούμενον τοῦ πάθους καὶ ὠθεῖται ὡς ἄβουλος ἀπὸ τὴν πίεσιν, τὴν ἔλξιν, τὸν δεσμὸν (μᾶλλον τὰ δεσμὰ) τοῦ πάθους. Ὑποχωροῦν μέσα του αἱ ἐννοιαὶ τῆς ἀξιοπρεπείας, τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος, τοῦ καθήκοντος, τῆς τιμῆς, τῆς οἰκογενείας, τῆς ὑψηλῆς του ἴσως θέσεως κ.λπ. Καὶ ἄγεται καὶ φέρεται πρὸς τὸ ποθητόν ἄνομον καὶ ἀνάριστον πάθος. Τίποτε ἄλλο δὲν τὸν ἀπασχολεῖ. Τραγικὴν περίπτωσιν, διὰ τὴν ὁποίαν οἰκτιρεῖ κανεὶς τὸ λογικὸν πλάσμα τοῦ Θεοῦ, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν «σύλησιν τοῦ νοῦ» καὶ δὲν διαθέτῃ πλέον «νοῦν ἡγεμόνα κατὰ παθῶν ὀλεθρίων». (ἐκ τῆς ἱ. ὁμολογίας).

2. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἰδεολογικὴ περίπτωση συλήσεως τοῦ νοῦ. Ὅταν κάποιος ἐπηρεασθῆ ἀπὸ ὀρισμένας ἰδέας ἢ συνθήματα καὶ ρεύματα ποῦ κυκλοφοροῦν (καὶ ἐννοοῦμεν ἰδεολογίας μὴ ὕγιεις, ἀνατρεπτικὰς, δυναμένας νὰ ἐξωθήσουν εἰς ὅτι κακὸν καὶ ὀλεθρίον), φανατίζετα: πολλὰκις καὶ δὲν διατηρεῖ ἀντικειμενικὴν κρίσιν. Εἶτε περὶ κοινωνικῶν θεωριῶν πρόκειται, εἶτε περὶ ζητημάτων ἠθικῶν ἀρχῶν, εἶτε περὶ κοσμοθεωριακῶν πεποιθήσεων (ὕλιστικῶν συνήθως), δελεάζονται καὶ παγιδεύονται πολλοί. Μερικοὶ μάλιστα τὸσον πολὺ ἐθελουσιπλώττουσιν, ὥστε δὲν δέχονται καμμίαν συζήτησιν, ἀλλὰ μένουσιν προσκολλημένοι εἰς στροβιλὰς ἰδέας ἢ πρόσωπα ἢ συστήματα ἢ καταστάσεις ποῦ εἰλικυσοῦν ἢ παρεπλάγησαν τὸν συναισθηματικὸν των κυρίως δέκτην. Περὶ τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου ἔγραψεν ὁ Ψαλμῶδός: «Ἐἵπεν ὁ ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔσται Θεὸς» (Ψαλμ. 14' 1). Πῶς ἐφθασεν εἰς τὴν ἀπιστίαν ὁ ἀσύνητος ἄνθρωπος; Τὸν ἀπεπλάγησεν ἡ καρδία του. Ὅχι ἡ λογικὴ κρίσις του, ἀλλ' ὀρισμένα παραχωρήσεις καὶ ἀδάρια: ποῦ

ΚΑΤΕΥΟΔΙΟ ΣΕ ΜΙΑΝ ΑΓΝΗ ΨΥΧΗ

Ἡ ἐκδημία τοῦ Ἐδέσσης κυροῦ Καλλινίκου

Σχετικὰ νέο ἀκόμη καὶ ἐνῶ μέστωγε τὸ ἔργο του, ὁ Κύριος, «κρίμασιν οἷς οἶδε», μεταφύτευσε στὸ αἰῶνιο περιδῶλ: τῶν οὐρανῶν τὸ Μητροπολίτη Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κυρὸ Καλλινίκου. Ἡ εἶδηση προκάλεσε μεγάλη λύπη στὴν Ἐκκλησία μας. Γιατί ὁ μεταστάς ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σεπτὰ καὶ πιὸ ἀγαπητὰ ὀνόματα στὶς δέλτους τῆς ἐλληνικῆς Ἱεραρχίας. Ἰδίως ὅσο: τὸν εἶχαν συγχρωτισθεῖ καὶ γνωρίσει: θαυότερα, δύσκολα θὰ συνηθίσουν στὴν ἰδέα ὅτι «οὗτος ἐξέλιπε τῆς (πνευματικῆς) συγγενείας» τους. Ὅτι ἀνήκει: πιὰ στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Εἶχα τὴν εὐνοια, ἀπὸ θεία οικονομία, γὰ συγκαταλέγομαι: στοὺς στενοὺς του φίλους. Ἀπὸ τὰ φοιτητικὰ μας χρόνια, πού τὰ ἀναπολῶ μὲ ἱερὴ νοσταλγία, ὅταν ἦταν ἀκόμη ὁ καϊκὸς Δημήτριος Πούλος, μᾶς συνέδεαν κοινὰ ἰδιανικὰ καὶ αἰσθήματα.

Δὲν θὰ ἦταν ἀλήθεια ἂν ἔλεγα πὼς εἴμασαν αὐτὸ πού λένε «δίδυμες ψυχές». Οἱ ἰδιοσυγκρασίες μας, οἱ χαρακτήρες μας διέφεραν. Σ' ἐκεῖνον, ἔβλεπες τὸν ἀσκητικὸ ἄνθρωπο, μὲ ὅλα τὰ σημάδια πάνω του τῆς τέλει: ἀφοσίωσης στὸν Κύριο, πού τὰ ἐπιβεβαίωσαν μὲ ἐκθαμβωτικὸ τρόπο ἢ εἴσοδος καὶ ἡ διαδρομὴ στὸ κληρικὸ στάδιο. Ποθοῦσα καὶ καμάρωνα σ' αὐτὸν μὲ ζῶσα πραγματικότητα. Ἦταν —καὶ ἔμεινε— ἕνα ἄκακο πρόβατο τοῦ Χριστοῦ. Ἀκηλίδωτος στὴ σάρκα, μὴν ἐνδίδοντας, ἀπὸ συνειδητὴ πίστη καὶ ἀπὸ φυσικοῦ του, οὔτε καὶ στὶς παραμικρὰς ἀπαιτήσεις τῆς. Ἀφιλόδοξος. Λιτοδίαιτος. Βρίσκοντας χαρὰ μόνο στὴν προσευχὴ καὶ στὶς ἀγαθοπραξίες.

Τὸν κατευοδῶν καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος, γράφοντας αὐτὰ

τὰ λίγα, τὴν ἐπαύριο τῆς ἐκδημίας του, μὲ «τετρωμένην ἀγάπης» τὴν καρδιά. Δυσκολεύομαι γὰ συμβιβασθῆ στὸ γεγονός ὅτι ἔφυγε. Ὁ θεὸς μας Ἐργοδότης τὸν πῆρε. Αὐτὴ τὴ φορὰ, αὐτὴ καὶ μόνη τὴ φορὰ, ὁ Καλλινίκος, ἔστω καὶ ἄθελά του, μᾶς ἔκανε κακὸ. Μὲ τὸ μισαμὸ του, τώρα, ζημίωσε τὴν Ἐκκλησία αὐτὸς πού πάντα τὴν ὠφελοῦσε, γὰ γὰ θυμηθῆ τὸ Μπρσσέ.

Ἦταν μὴά τόσο ὠραία ψυχὴ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς τὴν ἀγαποῦσε. Ἄς διορθῶσω, ἀποδίδοντας στὴ θεία χάρη τὴν ὀφειλή. Μᾶλλον ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς τὴν ἀγαποῦσε, ἦταν ὠραία. «Τί ἔχουμε ὁ οὐκ ἐλάβομεν;», ρωτᾷ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὅλοι ὅσο: τὸν ξέραμε καλά, προσευχηθήκαμε ὅσο διαρκοῦσε ἡ ἀρρώστια πού τὸν πῆρε, γὰ τὸν ἀφήσει: ὁ Κύριος στὸν Ἀμπελώνα του γὰ καιρὸ ἀκόμη. Ἦταν τόσο χρήσιμος ἐργάτης ἐκεῖ. Ἐφερνε στὴ μνήμη τὴ Δορκάδα. Ἀλλὰ τὸ θαῦμα πού ἔγινε σ' ἐκεῖνη —μὲ τὴν ἐπιναφορὰ τῆς στὴ ζωὴ ἀπὸ τὸν Πέτρο— δὲν ἐπαναλήφθηκε. Ἡ ἀπόκοτη ἐλπίδα δὲν τὸ ἀξιώθηκε.

Καλὸ σου ταξίδι: στὴν αἰωνιότητα, ἀγαπημένη, ἀγγὴ ὑπαρξῆ. Καλὸ σου ταξίδι, μὲ τὴ νοσητὴ διαρκούλα, τὸ φέρετρο πού σὲ κλείνει. Πέρασαν ἤδη ἀρκετὲς μέρες, πού σὲ ἀπομακρύνουν ὀλοένα. Μοῦ ἔρχονται: στὸ νοῦ οἱ στίχοι τοῦ Σολωμοῦ, μὲ ὅτι γιῶθω:

Σ' ὀλίγο σ' ὀλιγάκι,
δὲν ἤξερα γὰ πῶ,
ἂν ἔβλεπα πανάκι,
ἢ τοῦ πελάου ἀφρό.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ἐδελέασαν τὴν καρδίαν του. Καὶ ἰσχύει πάλιν τὸ θρηγυδὲς ἐπιφώνημα τοῦ ψυχολογικωτάτου ὕμνωδου: «ἐκ λ ἄ π η ν τ ὸ ν γ ο ὖ ν, ὁ τ ἄ λ α ς ἔ γ ῶ!».

3. Ἀνεφέρομεν τὰς δύο χαρακτηριστικωτέρας περιπτώσεις «συλλαγωγῆσεως» (Κολ. 6' 8) τῆς διανοίας. Ἡ πρώτη πρακτικῆς φύσεως, καὶ ἡ δευτέρα ἰδεολογικῆς μορφῆς.

Ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶναι: ὅτι, καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις καὶ εἰς ἄλλας συναφεῖς, πολλοὶ ἔχουν τὴν ψευδαίσθησιν ὅτι εἶναι... ἐλεύθερα πνεύματα! Ἄν τοὺς ἀμύλησετε περὶ τοῦ Χριστοῦ, περὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου τοῦ Ἐὐαγγελίου, περὶ ζητημάτων πίστεως καὶ κοσμοθεωρίας χριστιανικῆς, θὰ ἀπαντήσῃ ὅτι... ἀπεδραμεύθη ἀπὸ τοιαύτας «προκαταλήψεις», διότι ἔχει: περισσότερο μυαλὸ ἀπὸ τοὺς... ἀφελεῖς πιστοὺς (ποιός; αὐτὸς πού «ἐσυλήθη τὸν νοῦν» καὶ ὑπέστη ἄλλοτρίωσιν νηφαλίων ἀντιλήψεων καὶ ἀποφάσεων)!

Οἰκτίρατε πάλιν τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τὸ σκότος καὶ ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὸ φῶς. Τὸν ἄνθρωπον τοῦ

ὁποίου ἡ ὄρασις εἶναι: θεδλαμμένη. Καὶ ὅπως ὁ πάσχων τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν ἀντέχει: εἰς τὸ φῶς, ἔτσι καὶ οἱ «συληθέντες τὸν νοῦν» ἀπωθοῦν τὰς ἀκτίνας τῆς ὑγιοῦς κατευθύνσεως. Ταλαίπωροι ἄνθρωποι, πὼς θὰ εὑρετε τὸν ὀρθὸν προσανατολισμόν σας;

Αὐτὴν τὴν ἀδήριτον ἀναγκαιότητα ἔχων ὑπ' ὄψει: ὁ ὕμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου, ἀπευθύνει: πρὸς τὴν Θεοτόκον τὸ «χαῖρε, σὺ γὰρ ἐνοουθετήσας τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν». Ὅμιλεῖ περὶ ἀνάγκης νοουθεσίας καὶ καθοδηγήσεως. Καὶ ἀτενίζων πρὸς τὴν Παναγίαν, βλέπει ἐρχόμενον δι' Αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον τὸν Χριστόν, τὸ φῶς «ὁ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον»! Τὴν ἀσφαλῆ πηγὴν πάσης ὑγιοῦς νοουθετήσεως, μάλιστα πρὸς «τὸ ὄς συληθηθέντας τὸν νοῦν».

Ὅσοι ἔχετε οἰκογένειαν, ἀντιμετωπίζετε τοιαύτας περιπτώσεις, κατὰ τὴν ἐξελίξιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν σας. Καὶ ἀνησυχεῖτε πολλάκις ἀπὸ τὴν ἀνώριμον νεανικὴν νοστροπία, ἀπὸ τὸν ἰδεολογικὸν ἐπηρεασμόν,

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 204)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

426. Όταν ο άρχιερέυς εκκλησιάζεται ιδιωτικώς μέσα στο άγιο βήμα είναι όρθο να λέγεται κατά την απόλυσι το «Δι' εϋχών του άγιου δεσπότου ή μών...»; (Έρώτησις Αιδεσιμολ. π. Κ. Φ.).

Δέν θα επαναλάβουμε όσα γράψαμε στην απάντησι στην ύπ' αριθμ. 110 έρώτησι για την έννοια και τη χρήσι του «στίχου» αυτού έξ άφορμής τής αντικαταστάσεώς του με το «Χριστός άνέστη...» κατά την περίοδο του Πάσχα.

'Εφ' όσον ο άρχιερέυς δέν λειτουργεί ή δέν χοροστατεί και έπομένως δέν λέγει το «Δι' εϋχών των άγιων πατέρων ήμών...», τρόπον τινά επικαλούμενος ταπεινοφρόνως τις εϋχές των παρόντων πατέρων και ιερέων (αυτή είναι ή άρχική έννοια του «στίχου»), είναι πολύ φυσικό να μή γίνεται και ή πρόσουσα άνωπαύδοσις τής ιερής αυτής φιλοφρονήσεως, από εκείνους προς τους όποιους απευθύνεται, με το «Δι' εϋχών του άγιου δεσπότου ήμών...». Την ίδια άντιστροφή, για να τη χαρακτηρίσουμε έτσι, και εύγενή άμλλα στην εκδήλωσι χριστιανικής ταπεινοφροσύνης βρίσκουμε και στα μοναστήρια, από όπου και προέρχεται ο τύπος αυτός, με το «Δι' εϋχών των άγιων πατέρων ήμών...», που άποτελεί απάντησι του ήγουμένου στο «Δι' εϋχών του άγιου πατρός ήμών...» στην τράπεζα και σε πολλές άλλες περιπτώσεις.

Αυτά λέγονται, όπως είναι αυτονόητο, όταν είναι παρών ο άρχιερέυς ή ο ήγούμενος. Και έτσι γίνεται, πολύ σωστά, πάντοτε στην πράξι. "Αν δέν είναι παρών είναι άδιανόητη ή χρήσι των δύο αυτών καθαρά προσωπικών τύπων («... άγιου δεσπότου...», «... άγιου πατρός...»). Παρών δέ είναι, όταν έπισημως παρίσταται στη σύναξι. Όταν βρίσκεται ιδιωτικώς μέσα στο άγιο βήμα, και με την ενέργειά του αυτή δείχνει ότι δέν έπιθυμεί να είναι αισθητή ή παρουσία του, τότε πώς ο ιερέυς θα απευθυνθή δημοσία προς αυτόν κατά την απόλυσι και άδιάκριτα, μη σεβόμενος την ιδιωτικότητά του, θα ζητήση έπισημως τις εϋχές του; Είναι σαν να τον άποκαλύπτει κρυπτόμενο και να τον έξαναγκάζει άγενώς να λάβη μέρος στην ακολουθία.

Κάπως παράλληλη είναι ή περίπτωση τής «Τής άρχιερωσύνης σου μνησθεί Κύριος ο Θεός...» κατά τη μεγάλη είσοδο. Αυτό μάλιστα μπορεί να μάς οδηγήση και στην όρθή χρήσι του «Δι' εϋχών...» στην περιπτώσι μας. Όπως ιδιωτικά μπορεί, και πρέπει, να απευθυνθή προς τον άρ-

χιερέα μέσα στο άγιο βήμα ο λειτουργών ιερέυς εϋχόμενος το «Τής άρχιερωσύνης σου...», έτσι μπορεί, και νομίζω πώς πρέπει, ιδιωτικά ο ιερέυς να ζητήση από τον άρχιερέα εύλογία ή συγχώρησι, κατά περίπτωσι, ή να επικαλεσθή την εϋχή του επί τη λήξει τής ακολουθίας. Όχι όμως δημοσία.

Οι ιεροί τύποι, όταν τηρούνται σωστά, διασφαλίζουν την άξιοπρέπεια άρχιερέως και ιερέως και προφυλάσσουν και τους δύο από κάθε είδους παρεξηγήσεις. Κινούνται σ' ένα κλίμα ύψηλής εύγενείας και άμοιβαίας αγάπης και τιμής, αλλά συγχρόνως και πραγματικής έν Χριστώ ταπεινώσεως και άλληλοσεβασμού.

Α λ λ η λ ο γ ρ α φ ί α .

Α ίδεσιμολ. π. Κ. Φ. 'Ο παραδεδομένος και από τα χειρόγραφα και έντυπα λειτουργικά βιβλία μαρτυρούμενος τύπος τής μνημονεύσεως του άρχιερέως είναι' «Υπέρ του άρχιεπισκόπου ήμών δεινός...». 'Η προσθήκη του «πατρός» («Υπέρ του πατρός και άρχιεπισκόπου ήμών...») έχει έμφανισθή τώρα τελευταία και καλό είναι, πριν θεωρηθή και αυτό πατερική παράδοσις, να παύση να γίνεται. 'Η αλλοίωσις των λειτουργικών μας κειμένων δέν είναι έπιτρεπτή, ούτε άκόμη και αν οι προσθήκες αυτές γίνονται για λόγους τελείως άδιαβλήτους. "Άλλως δημιουργούνται ποικίλες παρεξηγήσεις, εκείνων μόν που τηρούν τον όρθο τύπο ότι δέν σέβονται την πατρότητα του άρχιερέως και εκείνων που κάνουν από αγαθή προαίρεσι την προσθήκη ότι δήθεν έχουν την πρόθεσι να κολακεύουν τον έπίσκοπο. Δέν συμβαίνει βέβαια ούτε το ένα ούτε το άλλο. Κι αυτό είναι ένας άκόμα λόγος, ο σεβασμός και ή όφειλομένη τιμή προς τον πραγματι πνευματικό πατέρα - άρχιερέα να μην εκδηλώνεται με προσθήκες και αλλοιώσεις των λειτουργικών μας κειμένων. Αυτό δέν έχουμε δικαίωμα να το κάνουμε. Για το θέμα αυτό γράψαμε πρόσφατα στην απάντησι στην ύπ' αριθμ. 406 έρώτησι.

Πανοσιολ. π. Π. Α. Το άρχαίο είσοδικό τής έορτής τής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος είναι ο στίχος 136 του 88ου Ψαλμού: «Θαβρό και 'Ερμών...». Το νεώτερο: «Ότι παρά σοι πηγή ζωής...» (Ψαλμ. 35,10). Το ζήτημα είναι άρκετά πολύπλοκο και δέν είναι δυνατόν να συνοψισθή σε λίγες γραμμές. Γι' αυτό, παρακαλώ, να διαβάσετε όσα διεξοδικά γράφονται στην απάντησι στην ύπ' αριθμ. 331 έρώτησι.

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Οἱ καμπύλες γραμμές, δῆλως αὐτῆς τῆς περίπτωξης, κυριαρχοῦν στὰ ἐπὶ μέρους σχήματα, ποὺ συναπαρτίζουσι τὸ χῶρο. Οἱ νοπογραφίες, τὰ ψηφιδωτὰ ἀπεικασματα, οἱ φορητὲς εἰκόνες, ταυτίζουσι σὲ μιὰ κοινωνία τὴν ἄνω, τὴ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, μὲ τὴν κάτω, τὴ στρατευόμενη, ἑμᾶς. Καὶ τὰ μελῶμενα ἐπαληθεύουσι τὸ στίχο τοῦ ποιητῆ:

Κύριε, μᾶς μιλάς μὲ τὰ λόγια ποὺ σοῦ λέμε.

Σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον, τὸ δέος σμίγει μὲ τὴν παρηγορία. Ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος συναντῶνται, ὅπως ὁ πατέρας μὲ τὰ παιδιὰ σου, ὁ βασιλιάς μὲ τοὺς ὑπηκόους του. Ἡ ταπεινοφροσύνη, θαρρείς καὶ ἔχοντας τὸ πρότυπό της στὸ «ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν», συνάμα αἰθεροδοταί μὲ τὰ φτερά τῆς μυστικῆς θεωρίας.

Ἔ, τί δάθη ὁμορφιάς κρύβει ἡ γλυκεῖα μᾶς Ὁρθοδοξία, δωρίζοντάς τα σὲ ὅσους τὴ διώνουσι!

«21 Καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος Κυρίου ὁφθῆναι πρὸς Μανωὲ καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· τότε ἔγνω Μανωὲ ὅτι ἄγγελος Κυρίου ὄψατο».

Ἐνωμένος μὲ τὴ φλόγα τοῦ θωμοῦ, ὁ Ἄγγελος ἐξαφανίζεται ἀπὸ τὰ μάτια τους. Ἀπόδειξη ὅτι δὲν ἀνῆκε στὸν παχυλό, φθαρτὸ κόσμον μᾶς. Ὅτι ἦταν Ἀσώματος.

«22 Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· θανάτω ἀποθανούμεθα, ὅτι Θεὸν εἶδομεν. 23 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· εἰ ἤθελεν ὁ Κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ἡμῶν δλοκαύτωμα καὶ θυσίαν καὶ οὐκ ἂν ἔδειξεν ἡμῖν ταῦτα πάντα καὶ καθὼς καιρὸς οὐκ ἂν ἠκούτισεν ἡμᾶς ταῦτα».

Ἀποκαρδιώνει τὸ συμπέρασμα τοῦ ἀνδρα. Χαρωπὸ ἐκεῖνο τῆς γυναίκας. Ὁ πρῶτος διέπεται ἀπὸ φόβο ἀφώτιστο. Ποιὸς βλέπει τὸ Θεὸ καὶ γλιτώνει ἀπὸ θάνατο; Ὁ Κύριος ἀκούεται, δὲν ὁράται. Ἀλλά, καμμιὰ φορά, ἀκόμα καὶ τὸ νὰ γρικῆσαι τὴ φωνὴ του, σημαίνει τὸν ἀφανισμό σου. Αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο ἀλάφιασε τὸ λαό του: «Καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν· λάλησον σὺ ἡμῖν καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, μὴ ἀποθάνωμεν» (Ἐξοδ. κ' 19).

Σημειώσαμε ἤδη ἄλλου, τὴν ἐγνοια τοῦ ὅρου Ἄγγελος Κυρίου. Ὅτι δηλαδὴ μπορεῖ καμμιὰ φορά νὰ εἶναι ἡ ἴδια μὲ τῆς θεοφάνειας. Σ' αὐτὴ τὴν ἀπόκλιση ἔγκειται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ Μανωὲ. Νόμισε ὅτι, κοιτώντας τὸν Ἄγγελο, εἶδαν τὸν ἴδιον τὸν Ὑψιστο. Καὶ ὅτι, ἔτσι, αὐτὸ σήμαινε τὸν προσεχὴ θάνατό τους.

Δὲν ἦταν ἁπλῶς θεοφάνεια. Δὲν ἴσχυε ἐδῶ ἡ φοβερὴ εἰδοποίηση τοῦ Κυρίου στὸ Μωϋσῆ: «Οὐ δυνήση

ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται» (Ἐξοδ. λγ' 20).

Ἐκεῖνος ποὺ εἶχε μεταφέρει στοὺς δυὸ πιστοὺς συζύγους τὸ ἄνωθεν ἄγγελμα, ἦταν ἕνας ἀπλὸς κομιστής, ἕνας ὑπηρέτης τοῦ θεοῦ βουλήματος. Ἀνῆκε στὸ μεταφυσικὸ κόσμον. Ἦταν ἕνα ὄν ἀνώτερης τάξης ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Ἀλλὰ ἐπίσης κτιστό, ὅπως ἑμεῖς.

Μὲ τὰ ὄντα αὐτά, καθὼς καὶ μὲ βροτοὺς φωτισμένους λόγῳ ἀρετῆς, ὁ Κύριος μᾶς προσεγγίζει. Μεταδίνει τὸ λόγο του, τὸ θέλημά του τὸ ἅγιο. Τὸ Πνεῦμα του, ποὺ ἐπικαλούμαστε μὲ τὴ γνωστὴ εὐχὴ τῆς Ἐκκλησίας: «Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθέ καὶ σὴνῶσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος καὶ σῶσον, Ἀγαθέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ θεοφάνεια —γιατὶ τὸ Πνεῦμα εἶναι πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος— ἔχει ἐπακόλουθο ὄχι τὸ θάνατο, ἀλλὰ τὴ ζωὴ. Εἶναι μιὰ τέλεια ἐνωσις μὲ τὴν πηγὴ τῆς ἀθανασίας. Ὅποιος τὴν καρπωθεῖ, «ἐν ἐμοὶ μένει καὶ ἐν αὐτῷ», (Ἰω. στ' 56), βεβαιώνει ὁ Χριστός. Δὲν μᾶς κάνει τίποτε ἢ φοβρά. Μᾶς προστίθεται χάρις. «Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται» (Ματθ. κε' 28).

Μὰ δὲν βλέπεις, λέει ἡ γυναῖκα του στὸ Μανωὲ, ὅτι τὰ γεγονότα μιλοῦν; Ἄν ἤθελε ὁ Κύριος νὰ πεθάνουμε, θὰ δεχόταν τὴ θυσία μᾶς; Θὰ μᾶς ἔδειχνε ὅλα αὐτά; Πάψε λοιπὸν νὰ βασανίζεις τὸν ἑαυτό σου. Ἡ χαρὰ ἄς σὲ πλημμυρίζει μετὰ τὰ ὅσα εἶδες καὶ ἄκουσες.

Τὸ ὄνομα Σαμψών

«24 Καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱὸν καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαμψών· καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδάριον καὶ εὐλόγησεν αὐτὸ ὁ Κύριος».

Ἡ ἐπαγγελία πραγματοποιήθηκε. Ἡ στείρα γέννησε. Καὶ ὀνόμασε τὸ παιδί Σαμψών. Αὐτὴ ἡ λέξις, ὄχι πρωτόφαντη στὸ λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ, εἶχε μιὰ περὶφανη καὶ συνάμα γλυκεῖα σημασία. Ἀνταποκρινόταν σὲ μιὰ μοναδική, προσωπικὴ περίπτωσις βίου. Θύμιζε μιὰν ἄλλη, τὸ σεμὲς, ποὺ δῆλωνε τὸν ἥλιο. Τί εἶναι ὁ ἥλιος; Τί κάνει αὐτὸ τὸ οὐράνιον σῶμα μέσα στὴν κτίσις ποὺ μᾶς περιβάλλει; Εἶναι ὁ ζωοδότης καὶ φωτοδότης. Καὶ μαζὶ, μιὰ δύναμις ἐξουσιωτική. Ἔτσι θὰ ἦταν καὶ ὁ Σαμψών γιὰ τοὺς ὁμοφύλους του καὶ τοὺς ἐχθρούς. Θὰ ἐβγαζε τοὺς μὲν ἀπὸ τὴ νύχτα τῶν δεινῶν τους. Θὰ κατέφερε στοὺς δὲ πλῆγματα. Θὰ στήριζε, θὰ διαύγαζε, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος. Θὰ νέκρωνε κατακαίοντας, ἀπὸ τὸ ἄλλο.

(Συνεχίζεται)

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 190 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15-16 τεύχους.

Η ΣΤΑΣΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ προσώπου καὶ ἡ Ψυχολογία

Στὸ προηγούμενο τεῦχος ἀρχίσαμε μιά μικρὴ «ξε-
νάγηση» στὸν φιλόξενο χῶρο τῆς «φιλοξενίας». Δώσαμε
στοιχεῖα, πὸ ἢ πρακτικὴ τους ἀπὸ μέρους ποιμένων καὶ
λαϊκῶν μπορεῖ νὰ στοιχειοθετηθεῖ καὶ νὰ νοηματοδοτη-
σει τὸ «καλωσόρισμα» πὸ ἀπευθύνουμε σ' ἕνα ξένο,
ὅταν τὸν υποδεχόμαστε στὸν τόπο μας ἢ στὸ σπίτι μας.

Αὐτὴ τὴν «συναγωγή» τοῦ ξένου (βλ. Ματθαίου κε'
35), τὴν ὑποδοχὴ τοῦ ἄλλου, σύγχρονα ρεύματα τῆς
Ψυχολογίας, τῆς Ψυχοθεραπείας καὶ τῆς Συμβουλευτι-
κῆς, τὴν προβάλλουν ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν στάση ἡ ζωῆς
πὸ μπορεῖ νὰ διευκολύνει τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρωπι-
νοῦ προσώπου καὶ τίς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σχέσεις.
Ἡ οὐμανιστικὴ ψυχολογία, μὲ κύριο ἐκπρόσωπό της τὸν
Κάρολ Ρότζερς (Carl Rogers) προτείνει τὴ σ τ ἄ
σ η ὑ π ο δ ο χ ῆ ς τὰν ὄρο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν
ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν εἰσέρχεται σὲ σχέση μὲ
τοὺς ἄλλους².

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι, ὅπως γνωρίζουμε ὅλοι πολὺ κα-
λά, «ὄν ἐν σχέσει», καὶ στὸ μέτρο πὸ εἰσέρχεται σὲ σχέ-
ση μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς ἄλλους ἀναπτύσσεται καὶ
ἀναπτύσσει τίς δυνάμεις του. Ἡ σχέση ὅμως μὲ τὸν ἄλ-
λο ἢ μὲ τοὺς ἄλλους μπορεῖ νὰ παίξει καὶ ἀρνητικὸ ρόλο
ἀναστέλλοντα, ἀνακόποντας αὐτὴν τὴν ἀνάπτυξη ἢ
θετικὸ ρόλο προωθώντας τὴν πὸ μπροστά. Εἶναι, λοι-
πόν, φυσικὸ, ἢ ἐπιστήμη τῆς ψυχολογίας πὸ ἐνδιαφέρε-
ται γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ συμπεριφορὰ του νὰ ἀναζη-
τεῖ ἀνάλογους τρόπους καὶ στάσεις ζωῆς. Στάσεις ζωῆς
πὸ εἶναι δυνατὸ νὰ βοηθήσουν ὄχι μόνον στὴ στενὴ ψυχο-
θεραπευτικὴ ἢ συμβουλευτικὴ σχέση, ἀλλὰ γενικότερα
σὲ ὅλο τὸ φάσμα τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἡ στάση ὑποδοχῆς

Μετὰ ἀπὸ μακρὰ ἀναζήτησι καὶ ἐφαρμογές, ἡ οὐμα-
νιστικὴ κυρίως Ψυχολογία κατέληξε στὸ συμπέρασμα,
ὅτι ἡ στάση τῆς «ὑποδοχῆς» μὲ τίς ἐπι μέρους στάσεις
τῆς «κατανοήσεως», τῆς «ἀνεκτικότητος», τοῦ «σεδα-
σμοῦ» καὶ τῆς «παραδοχῆς» μπορεῖ νὰ ἐγγυηθεῖ τὴν ἀν-
θησι τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Αὐτὲς οἱ τέσσερις στά-
σεις θεωροῦνται ὡς βασικὲς καὶ θεμελιώδεις, προδιθέ-
τουν σὲ μίαν συμπεριφορὰ, εὐνοοῦν τίς διαθρώπινες σχέ-
σεις καὶ δημιουργοῦν τὸ κατάλληλο ἐκεῖνο κλίμα καὶ τὴν
ἀνάλογη ἀτμόσφαιρα πὸ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἐπι-

τευξη κοινωνίας καὶ ἐπικοινωνίας, ἰδιαίτερα κατὰ τὴ
συμβουλευτικὴ σχέση μεταξὺ συμβούλου καὶ συμβουλευο-
μένου. Ἀξίζει, λοιπόν, νὰ τίς δοῦμε ἀπὸ πὸ κοντά.

1. Στάση κατανοήσεως

Ἡ κατανοήσι αὐτὴ πρέπει νὰ νοηθεῖ οὐσιαστικὰ ὑπὸ
τὴ γνωστικὴ τῆς ἔννοια καὶ ἀναφέρεται: στὴν ἀντίληψη
τοῦ νοήματος τῶν λόγων ἢ καὶ λοιπῶν ἐκφραστικῶν μέ-
σων πὸ κάνει χρῆσι ὁ ἄλλος. Συνίσταται, δηλαδὴ, σὲ
μιά ὀρθὴ ἀντίληψη τοῦ ὑποκειμενικοῦ κόσμου τοῦ ἄλ-
λου, πὸ περιλαμβάνει τὸ πλαίσιο ἀναφορῆς του μαζί μὲ
τίς προσωπικὲς ἀξίες πὸ συνάπτονται σ' αὐτό. Ὑπ' αὐ-
τὴ τὴν ἔννοια, κατανοῶ τὸν ἄλλο σὰ νὰ ἤμουνα ὁ ἄλλος,
χωρὶς νὰ μοῦ διαφεύγει, ὅτι πρόκειται γιὰ μίαν ἀνάλογη
περίπτωση (ὡς ἐάν).

Ἡ «ἐμπαθητικὴ» αὐτὴ ἱκανότητά μου καὶ κατανόη-
σι ἢ «ἐμπάθεια», ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν, συνεπάγεται, ὅτι
αἰσθάνομαι τὸν πόνο ἢ τὴν εὐχαρίστησι τοῦ ἄλλου ὅπως
ἀκριδῶς τὸν αἰσθάνεται ἐκεῖνος, καὶ ἀντιλαμβάνομαι τὴν
κατάστασι, ὅπως αὐτὸς τὴν ἀντιλαμβάνεται, ἐξηγῶ, δη-
λαδὴ, τὰ αἰσθήματά του καὶ τίς ἀντιλήψεις του ὅπως
αὐτὸς τίς ἐξηγεῖ, χωρὶς ἄλλωστε νὰ λησμονῶ, ὅτι πρό-
κειται γιὰ ἐμπειρίες καὶ ἀντιλήψεις ἐνδῶ ἄλλου ἀτόμου.
Ἐάν τὸ λησμονῶ, τότε ἀντὶ τῆς κατανοήσεως πραγμα-
τοποιεῖται ταῦτισι. Ἡ κατανόησι, ὅμως, ὑποθέτει τὴν
τήρησι μιᾶς ἀποστάσεως.

2. Στάσι ἀνοχῆς ἢ ἀνεκτικότητος ἀνευ ὄρων

Μὲ τὴ στάσι μας αὐτὴ ἐπιτρέπουμε στὸν ἄλλο νὰ
ἀναφερθεῖ σὲ φαινόμενα τῆς ἐσωτερικῆς ἐμπειρίας του.
Συνίσταται δὲ στὸ ὅτι: τ ὁ ἄ τ ο μ ο αἰσθάνεται
ἐ λ ε ὑ θ ε ρ ο νὰ ἀναγνωρίσει καὶ νὰ ἐπεξεργασθεῖ τίς
ἐμπειρίες του καὶ τὰ προσωπικά του αἰσθήματα ὅπως
αὐτὸ τὰ ἀντιλαμβάνεται. Ὑποθέτει, δηλαδὴ, ἢ στάσι αὐ-
τὴ, ὅτι τὸ ἄτομο δὲν εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ἀρνηθεῖ ἢ νὰ
παραιμορφῶσι τίς ἐσώτερες γνώμεις καὶ στάσεις του γιὰ
νὰ διατηρήσει τὴ συμπάθεια ἢ τὴν ἐκτίμησι προσώπων
σημαντικῶν γι' αὐτό.

Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ ὑφίσταται, ὅταν τὸ ἄτομο ἀντι-
λαμβάνεται ὅτι τοῦ εἶναι ἐπιτραπτό νὰ ἐκφράσει, τουλά-
χιστον μὲ τὸ λόγο, τὴν ἐμπειρία του, τίς σκέψεις του,
συγκινήσεις καὶ ἐπιθυμίες, ὅπως ἀκριδῶς τίς αἰσθάνεται
καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ κατὰ πόσο συμφωνοῦν πρὸς τοὺς

κοινωνικούς και ήθικούς κανόνες, οι οποίοι επικρατούν στο περιβάλλον του.

3. Στάση σεβασμού

Πρόκειται για σεβασμό του άλλου άνευ όρων. Ο σεβασμός αυτός δεν οφείλεται σε ένα προτέρημα, αξίωμα ή ιδιαίτερη αρμοδιότητα, που έχει τυχόν αποκτήσει κατά τη διάρκεια του βίου του, ή σε ένα ιδιαίτερο προσόν, όπως ειλικρίνεια, θάρρος, συνεργατικότητα, ευφυΐα, πλαστικότητα του χαρακτήρα του, που έχει τυχόν επιδειξει κατά τη διάρκεια της σχέσεως.

Πρόκειται για ένα σεβασμό *δωρεάν*. Ο άλλος δεν είναι υποχρεωμένος να πράξει κάτι για να είναι αξιός αυτού του σεβασμού. Σε τελευταία ανάλυση ο σεβασμός αυτός θεμελιώνεται στο γεγονός της *μοναδικότητας* του άλλου. Ως εκ τούτου δεν υπάρχουν περιθώρια συγκρίσεως, κρίσεως και κατακρίσεως. Ο άλλος είναι *μοναδικός*³.

4. Στάση παραδοχής

Η τελευταία αυτή στάση αναφέρεται στην παραδοχή του άλλου στο σύνολό του, όπως αυτός υπάρχει: εδώ και τώρα. Δεν παραδέχομαι κάτι το αφηρημένο, όπως, για παράδειγμα, τον άλλο ως άνθρωπο *δν γενικά* ή ως δύναμη *δν*, αλλά την συγκεκριμένη υπαρκτή του στην καθολικότητά της, *σά δυναμικό σύστημα στάσεων και αναγκών στον προσανατολισμό του παρόντος*. Δεν παραδέχομαι δηλαδή τον άλλο λόγω «προτέρου έντιμου βίου». Η όλη του συμπεριφορά, *δέδοξα*, καθίσταται ψυχολογικά και *δχι* κατ' ανάγκη και ήθικα παραδεκτή.

Όλες αυτές οι επί μέρους στάσεις συγκροτούν και οικοδομούν τη *στάση* της *υποδοχής* που τις συνοψίζει και τις συμπεριλαμβάνει. Η στάση αυτή, μπορούμε να ισχυρισθούμε, *δτι* είναι η μόνη ανταξία του ανθρώπου *στάση* και η *μοναδική απάντηση* στα συνθησιμένα παράπονα του σημερινού ανθρώπου και ιδιαίτερα των νέων, που κατηγορούν τον κόσμο των μεγαλύτερων για έλλειψη κατανόησης, ανεκτικότητας, σεβασμού και παραδοχής.

Η αποδοχή της στην ποιμαντική πράξη

Είναι πάντως αλήθεια, *δτι* τις τελευταίες δεκαετίες έχουν καταβληθεί προσπάθειες ώστε οι στάσεις αυτές, με τις θετικές επιπτώσεις τους στις διαπροσωπικές σχέσεις, να γίνουν αποδεκτές από μέρους των εκκλησιαστικών υπευθύνων και να τύχουν εφαρμογής στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας. Σύμφωνα μάλιστα με μία διαδεδομένη άποψη, είναι δυνατό, οι στάσεις αυτές να βοηθήσουν στην παιδαγωγική - ποιμαντική σχέση είτε μεταξύ ποιμένων, χριστιανών παιδαγωγών και ποιμανομένων, μαθητών κ.λπ., *άλλά* και των ποιμένων και ποιμανομένων μεταξύ τους. Αρχεί, *δέδοξα*, να έχει εξασφαλισθεί η κατάρτιση υπό εποπτεία και ή εξάσκηση των υπευθύνων στις ανωτέρω στάσεις, αφού θα έχει άσφαλως πρώτα θεμελιωθεί ή «*νομότητα*» από ορθόδοξη χριστιανική άποψη της χρησιμοποίησης και εφαρμογής των στάσεων αυτών στο έργο της διαπομπάνσεως⁴.

1. Προσέγγιση με βάση τη στάση αγάπης

Το τελευταίο αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί εάν θελήσουμε να προσεγγίσουμε τη στάση υποδοχής με τη *στάση* *αγάπης* έτσι όπως διαφαίνεται και *αγαδεύεται*: από τη μακραίωνα Παράδοση της Εκκλησίας ως ή *μοναδική* στάση που βοηθάει στην ανάπτυξη του ανθρώπινου προσώπου⁵.

Μια τέτοια αγάπη, όπως κυρίως μας αποκαλύπτεται μέσα στην Αγία Γραφή δεν είναι κάτι το άσπερ και το αφηρημένο. Προσφέρεται στην παρατήρηση και την θέα μας *σάν* κάτι το συγκεκριμένο και το σαφές με τις συγκεκριμένες πράξεις του Θεού στην ιστορία, τις οποίες ο Ίδιος χαρακτηρίζει ως *πράξεις αγάπης*. Η ουσία δηλαδή του Θεού ως *αγάπης* φανερώνεται και στην *αγαπητική* του διάθεση και στις *πράξεις αγάπης*. Το αυτό ισχύει και για την *αγάπη* των ανθρώπων. Αναγνωρίζεται και ως *διάθεση* και ως *πράξη*.

Η αγάπη ενεργείται και τις ενέργειές της τις γνωρίζουμε κατ' τρόπο *εμπειρικό*. Έτσι ώστε να μπορούμε να δώσουμε έναν *δρ*: *σ* με *δ* εμπειρικό - ενεργητικό αυτής της αγάπης, που να περικλείει *θετικές* και *θεμελιώδεις* όψεις (δείκτες), οι οποίες να μπορούν να υλοποιηθούν στην καθημερινή πρακτική των διανοητικών σχέσεων. Ένα τέτοιο όρισμα *αγάπης* τολμούμε να ισχυρισθούμε *δτι* τον προσφέρει ο Ύμνος της αγάπης του Αποστόλου Παύλου, στην Α' προς Κορινθίους Έπιστολή, κεφάλαια *ιδ'* 31 έως *ιδ'* 1, ιδιαίτερα μάλιστα στο κεφάλαιο *ιγ'* *στίχο*: 4 έως 8.

2. Όρισμα και ανάλυση της στάσεως αγάπης

Αν θελήσουμε τώρα να αναλύσουμε προσεκτικά τον όρισμό αυτό θα διαπιστώσουμε *γνωρίσματα* (δείκτες) της αγάπης, που είναι δυνατό να αναχθούν σε ομάδες και κατηγορίες που διακρίνονται ή μία από την άλλη. Διαφοροποιούνται, δηλαδή, σε επί μέρους στάσεις αγάπης, που κάθε μία τους μας προσανατολίζει προς συγκεκριμένα και διαφορετική αντιμετώπιση του άλλου ατόμου, όπως για παράδειγμα:

α) Με *μετάθεσή* μας στη θέση του για να συγχάριουμε με την πρόοδο ή να μη χαίρομαστε με την *αδικία* που γίνεται εις βάρος αγαπημένων προσώπων.

β) Με την *ανάδειξη* και την *προβολή* του σε μία *έτεροκεντρική* κατεύθυνση από μέρους μας, κατά την οποία συγκεκρινώνουμε την προσοχή μας σ' αυτόν και επιζητούμε το καλό του. Έφόσον ή προσοχή μας είναι στραμμένη προς τον άλλο και την προβολή του δεν υφίστανται περιθώρια *επάρσεως* και *επιδειξεως* ανωτερότητας, ζήλειας ή φθόνου.

γ) Με την *αποδοχή* του άλλου στην *έλλειψη* *ματικής* και υπολειπόμενη διάσταση της συμπεριφοράς και του είναι του. Τότε, *δχι*: μόνο μακροθυμούμε, υπομένουμε, καλύπτουμε καταστάσεις που *ανάγονται* στο *παραλθόν*: *δχι*: μόνο δεν λαμβάνουμε *υπόψη* το *κακό* που ο άλλος προξενεί για να ρυθμίσουμε τη *στάση* μας τώρα, αλλά *εμπει-*

ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ
Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Στὸ περιοδικὸ Science et vie (Ἐπιστήμη καὶ ζωὴ) δημοσιεύθηκε πολὺ ἐνδιαφέρον ἄρθρο γιὰ τὴν «Αὐτοκρατορία τῶν αἰρέσεων: Ζῶνες τοῦ μυαλοῦ» τῆς Δρ. Jackeline Renaud. Ἐξετάζει τὸ θέμα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς νευροψυχολογίας.

Ἡ εἰδικὴ ἐπιστήμων κάνει συγκλονιστικὰ ἐρωτήματα:

— Πῶς εἶναι δυνατὸν 923 ἄτομα νὰ «φανατισθοῦν» τόσο, ὥστε νὰ διαπράξουν μαζικὴ αὐτοκτονία, νὰ σκοτώσουν τὰ ἴδια τὰ παιδιά τους ἢ νὰ ἀφήσουν νὰ τὰ σκοτώσουν γιὰ νὰ ὑπακούσουν στὸ θρησκευτικὸ ἀρχηγό;

— Πῶς δικαιολογεῖται ἡ «πλύσι ἐγκεφάλου» τῶν ἀμερικανῶν στρατιωτῶν, ποὺ ἀφοῦ ἐλευθερώθηκαν ἀπὸ τὰ καμμουνιστικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως τῶν Κινέζων κατὰ τὸν πόλεμο τῆς Κορέας, ὑπερασπίζονταν μὲ φανατισμὸ ἕνα πολιτικὸ σύστημα τῆς χώρας στὴν ὁποία εἶχαν ἐπὶ μῆνες βασανισθεῖ;

— Πῶς δικαιολογεῖται ἡ συμπεριφορὰ τῆς Patty Hearst ποὺ ὁ ψυχισμὸς τῆς εἶχε τόσο πολὺ τεθεῖ ὑπὸ ἔλεγχο, ὥστε νὰ πάρῃ μέρος στὸ φόνο ἐνὸς μάρτυρος καὶ νὰ μπη μπροστὰ στὴν κάμερα φωνάζοντας «εἰμαι ἢ Patty Hearst» ὅπως τὴν εἶχε διατάξει ὁ ἀρχηγὸς τῆς;

Κατὰ τὴν συγγραφέα τοῦ ἁρθροῦ «οἱ ὁδοὶ τῆς νευρικής ἐπικοινωνίας γίνονται κατὰ τὴ φορά συγκίνησις - λογικὴ καὶ ὄχι ἀντίστροφα».

Αὐτὸ σημαίνει πῶς τὸ συναίσθημα (συγκίνησις) μπο-

ρεῖ νὰ διευθύνῃ τὴ φορά ὄλων τῶν λογικῶν δραστηριοτήτων, ἐνῶ τὰ ἐπιχειρήματά μας ἀδυνατοῦν νὰ μεταβάλλουν τίς συγκινήσεις μας.

Ἔτσι ἡ νευροψυχολογία ἐρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ ὅτι ἡ πίστι, ποὺ ἀνήκει στὸν συγκινησιακὸ τομέα εἶναι βιολογικὰ ἀναμφισβήτητη. Ἀνήκει σὲ μηχανισμό ἱκανὸ νὰ ἀναπτύξῃ μιὰ τρομερὴ ἐνέργεια καί, ἀφοῦ μπορεῖ νὰ «κατευθύνῃ» τὴν ἐνέργειάν τοῦ προγραμματισμοῦ, μπορεῖ νὰ κατευθύνῃ δολοκλήρῃ τὴν πνευματικὴν ζωὴ. Ἔτσι λοιπὸν ἔξω ἀπὸ κάθε ἠθικὴ ἢ νομικὴ κρίσι, μπορούμε νὰ καταλάβουμε τὸν μηχανισμό τοῦ φανατισμοῦ. Λόγου χάρι: οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Τζόουζ ἐφθασαν στὸ σημεῖο νὰ παρασύρουν στὸ θάνατο τὰ ἴδια τὰ μικρὰ τους παιδιά.

Αὐτὸ εἶναι τὸ λεπτὸ σημεῖο, στὸ ὁποῖο βασίζεται ἡ μέθοδος πλύσεως ἐγκεφάλου, τὴν ὁποία ἐφαρμόζουν καὶ σύγχρονες ἀκραῖες αἰρέσεις ἢ δολοκλήρωτικῆς φύσεως παραθρησκευτικὲς ὁργανώσεις. Γίνεται συστηματικὴ προσπάθεια εἰσχωρήσεως στὴν ἐσωτερικὴ ἐκείνη σφαῖρα, ποὺ εἶναι ἀδιαπέραστη γιὰ τὴ λογικὴ.

Ἐπὶ παραδείγματι: δημιουργοῦνται στὴν ἀρχὴ προσωπικὲς συμπάθειες, χωρὶς τοῦτο νὰ βασίζεται σὲ ὀρισμένη ἰδεολογία. Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι: στίς ὁμάδες αὐτὲς γίνεται συστηματικὴ προσπάθεια ἀπομονώσεως τῶν θυμάτων ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους: ὄλοι εἶναι κακοί, ὄλοι τοῦ Διαβόλου. Μάλιστα ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ τὸ προχωρημένον στάδιο τὰ θύματα ὑποχρεώνονται νὰ ἐπαυλαμιδάνουν στερεότυπα καὶ χωρὶς διακοπὴ φράσεις ὡς: «οἱ γονεῖς μου εἶναι κακοί», «οἱ γονεῖς μου εἶναι τοῦ Διαβόλου», «τοὺς γονεῖς μου τοὺς μισῶ» κ.ο.κ.

Βέβαια στὴν πρώτη ἐπαφὴ δὲν τίθεται ἔτσι τὸ ζήτημα. Ὁ νέος προσήλυτος (κατὰ ἔκφρασι μερικῶν ἀπὸ αὐτὲς τίς κινήσεις, τὸ «μωρό») σχηματίζει τὴν ἐντύπωσιν πῶς θρίσκεται σὲ συντροφιά μὲ νέους ἀνθρώπους ποὺ τὸν «παραδέχονται» ἔτσι ὅπως εἶναι, τὸν «ἀναγνωρίζουν», τὸν «κατανοοῦν», τὸν «ἀγαποῦν» χωρὶς καμμία ἰδιοτέλεια, ὄχι: σὰν ὄλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἔξω ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὁργάνωσιν... Ἔτσι ἀρχίζει: νὰ τοὺς συμπαθῇ, νὰ νοιώθῃ κάτι ποὺ ἴσως ποτὲ τοῦ ἄλλοτε δὲν ἔνοιωσε καὶ τὸ ἔχει τόσο μεγάλη ἀνάγκη: «ζεστασιά»!

«Ἐὰν κάποιος ἢ κάποια μᾶς εἶναι συμπαθὴς καὶ ἀγαπητὸς, ἀρχίζουμε νὰ τὸν θεωροῦμε σὰν τὸ ὄν τὸ πιὸ θαυμάσιον ποὺ ὑπάρχει, γνώμη ἐντελῶς ὑποκειμενικὴ, γιὰτὶ μπορεῖ οἱ ἄλλοι: νὰ μὴ τὴν ἀσπάζονται, κ. αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῇ λογικὰ. Ὁ Πασκάλ λέγει: πῶς ἡ τέχνη νὰ πείσουμε ἀποτελεῖται: τόσο ἀπὸ τὴν τέχνη νὰ κάνουμε ἀρεστὸ, ὅσο καὶ νὰ κάνουμε πιστευτὸ.

(Συνεχίζεται)

παράδοση γίνεται κλίμακα παραδείσια χαρισματικῶν ἀναδόσεων καὶ θεομμήτου ζωῆς.

Σήμερα ἡ Μονή, πολυπληθὴς γυναικεία λαύρα, ἀριθμεῖ περὶ τίς 70 ψυχὰς καὶ συνεχίζει μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸ τὴ Μοναστικὴ τῆς παράδοσης.

Ἀκολουθεῖ ἕνα «ἰδιορρυθμὸς κοινοβιάζον σύστημα» μὲ μικρὰ κοινότητες ὑπὸ τὴν Ἡγουμένη.

Οἱ Μοναχὲς νέες καὶ ἡλικιωμένες ἔχουν θαθεῖα συνείδηση ὅτι ἀποτελοῦν συνέχεια μιᾶς λαμπρῆς ἀγιομητρικῆς ἱστορίας, ποὺ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες ἔθρεψε τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἀκρίβειαν τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀγιότητα τῆς βιοτῆς. Μέσα στὰ κάτασπρα κελιά καὶ ἐκκλησάκια τῆς Μονῆς συνεχίζεται ἀσταμάτητα ὁ τραγὸς μὲ ἱερὸς ἀγῶνας γιὰ τὴ θέωση, τὸν ὁποῖο κάνει γλυκὺ καὶ χρηστὸ ἡ παρουσία τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων, ἡ εὐλογία τῆς δσίας Πελαγίας καὶ τῶν ἄλλων ἀνωνύμων δσίων γυναικῶν ἢ εὐχή, οἱ ὁποῖες στὸ διάστημα τῆς χιλιετοῦς ζωῆς τῆς Μονῆς μὲ τὰ δάκρυα τῆς κατανύξεως καὶ τὴν ἀδιάλειπτη πρὸς τὸν Κύριον κραυγὴ κατέστησαν τὴ Μονὴ τους πόλο ἔλξεως τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, συνισταμένη τῆς πίστεως καὶ τόπου ἀγιασμοῦ καὶ θεώσεως γιὰ ὅσους ποθοῦν τὴ σωτηρία.

ΤΕΛΟΣ

Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ*

(Νέες εκδόσεις - προσθήκες - διορθώσεις)*

Τοῦ κ. 'Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Β'.

ΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

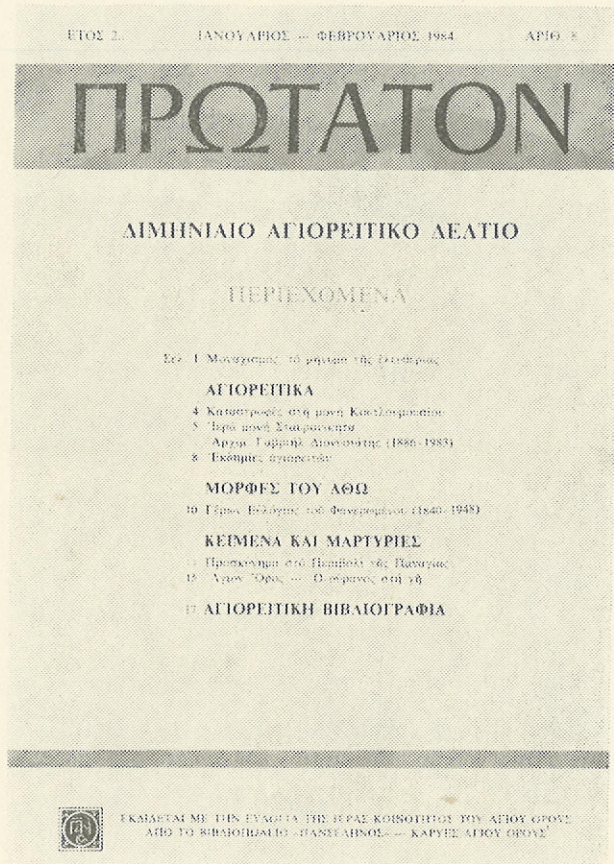
α'. Μητροφάνης μοναχός Χιλανδαρινός. Αντιπρόσωπος του μοναστηριού του στήν 'Ι. Κοινότητα. Χρημάτισε Πρωτεπιστάτης του 'Αγίου 'Όρους. 'Ενίσχυσε αξιόλογες πνευματικές προσπάθειες. Είναι ο συντάκτης του «Χιλανδαρίου».

β'. Γερόθεος Σώμος μοναχός. Γεννήθηκε τὸ 1933 στὸ Ναύπλιο. 'Εκάρη μοναχὸς τὸ 1961 στὴν 'Ι. Μονὴ Σταυρονικήτα. Διατέλεσε ἀντιπρόσωπος τοῦ μοναστηριού αὐτοῦ στὴν 'Ι. Κοινότητα καὶ ἐπιστάτης. Σήμερα ἔχει τὸ κοινωμουςιαγὸ κελλὶ τοῦ 'Αγίου Νικολάου τοῦ Χαλκιᾶ. 'Απὸ τὸ 1973 εἶναι 'Εκκλησιαστικὸς τοῦ Πρωτάτου. Τὸ 1979 ἱδρύσε στὴς Καρυές τὸ διδλιπωλεῖο «Πανσέληνος» καὶ τὸ 1981 ἐξέδωσε τὸ δελτίο «Πρωτάτον». 'Επιδίδεται καὶ στὸ πολὺ ἐνδιαφέρον χειροτέχνημα τῆς δημιουργίας σταυρῶν ἀπὸ κέρατα ζώων.

γ'. Δωρόθεος μοναχός 'Αγιορείτης. Γεννήθηκε τὸ 1940 στὴ Θεσσαλονίκη. 'Εκάρη μοναχὸς στὴν 'Ι. Μ. Διονυσίου ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Καθηγούμενὸ τῆς γέροντα Γαβριὴλ Διονυσιάτη. Στὴ συνέχεια ἀσκήτευσε στὴ Σκήτη τῆς 'Ι. Μ. Ξενοφώντος καὶ στὸ κελλὶ τοῦ Μπουραζέρη. Σήμερα ἀσκητεῦει στὸν Μυλοπόταμο. Καταγίνεται μὲ τὴν ἱστορία τοῦ 'Αγίου 'Όρους. Συνεργασίες του ἔχουν δημοσιευθεῖ στὸς «'Αθωνικοὺς Διαλόγους». 'Εκδότης καὶ συντάκτης τοῦ «'Αγιορειτικοῦ ἡμεροδείκτη» (1977).

δ'. Γιουστινὸς ἱερομόναχος Σιμωνοπετρίτης. Κατὰ κόσμον Μεσημέρης. Γεννήθηκε τὸ 1948 στὴν Τρικοκιά Γρεβενῶν. Σπούδασε θεολογία στὸ Πανεπιστήμιον 'Αθηνῶν. 'Εκάρη μοναχὸς τὸ 1969 στὸ Μεγάλον Μετέωρον ('Ι. Μ. Μεταμορφώσεως Μετεώρων). Τὸ 1976 χειροτονήθηκε διάκονος καὶ ἱερέας στὴν 'Ι. Μονὴ Σίμωνος Πέτρας. 'Απὸ τὸ 1974 εἶναι ἀντιπρόσωπος τῆς μετανοίας τοῦ στήν 'Ι. Κοινότητα. 'Εχει χρηματίσει δὺς φορές 'Επιστάτης. Μαζὶ μὲ τὸν μοναχὸ Θεόκλητον Διονυσιάτη ἐπιμελήθηκε τὴν ἐπανέκδοσιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 'Αγίου 'Όρους (1979). 'Ασχολεῖται ἐπιστημονικὰ μὲ τὴν ἔρευνα τοῦ ἀγιορειτικοῦ παρελθόντος, μὲ θέματα ἀγιολογικὰ κ.λπ. Δημοσιεύματά του: «L' iconostase et les fresques

de la fin du XIV siècle dans le Monastère de la Transfiguration aux Météores», Actes du XVe Congrès International d'Études Byzantines, Athènes - Septembre 1976, II Art et Archéologie Communications B, 'Αθήνα 1981 (Β:δλ:σθήκη τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρίας ἀρ. 92), σσ. 751 - 758 (σὲ συνεργασία μὲ τὸν Cojlljo Subotic). «Παρα-

Τὸ ἐξώφυλλο τοῦ περ. «Πρωτάτον».

στάσεις τεσσάρων 'Αρχιεπισκόπων Θεσσαλονίκης σὲ τοιοχογραφίες τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς Βατοπεδίου», Πρωτάτον, ἔτος α', Ἰούλιος - Ἰούλιος 1983, ἀριθ. 5, σσ. 94 - 100. «'Αξιὸν ἐστίν», ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τοῦ Πρωτάτου (ἐκδόσεις «Πανσέληνος», 'Αγίου 'Όρος). 'Επιμελήθηκε τὴν ἐπανέκδοσιν τοῦ «Προσκυνηταρίου» τοῦ Ἰωάν-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 207)

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 187 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15-16 τεύχους.

ΤΟ ΤΑΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ*

Του κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

«Τὴν περίοδο αὐτὴ καὶ μόλις ἔπιασε τὰ πρῶτα γρόσια, δυὸ πράγματα σκέφτηκε νὰ κάμει. Νὰ ξεπληρώσει τὴν ὑπόσχεση ποῦχε δώσει στὸν Ἄη-Γιάννη καὶ νὰ πάρει χρυσοστόλιστη πιστόλα καὶ ἀσημοκέντητο ντουφέκι. Δούλευαν τότε στὰ Γιάννινα τεχνίτες φημισμένοι τοῦ ἀσημοῦ, ποὺ οἱ ρίζες τους κρατοῦσαν ἀπὸ τοὺς Καλαρρυτίες. Πῆγε καὶ βρῆκε τὸν καλύτερο καὶ τοῦ παράγγειλε τὸ καντήλι, ἀσημένιο καὶ μὲ πολλὰ κεντήδια. Καὶ σὰν τὸ καντήλι ἐτοιμάστηκε, ἀναπαμένος ποὺ ξεπληρώνει τὸ χρέος του, πῆρε ἀκόμα μελισσοκέρι καὶ μπόλικο μωσχολίθινο καὶ τράβηξε γιὰ τὴν πατρίδα. Ἐφτασε στὴ Λειβαδιά, ἄφησε ἓνα πουργι γιομάτο γρόσια στὴ μάνα ποὺ δὲ χόρταινε νὰ τὸν καμαρώνει καὶ ὕστερα πῆγε στὴ Δεσφίνα. Ἦταν ὁμορφοντυμένος, ἀντρας πιά, λεβέντης. Ὁλοὶ ξεφινιάστηκαν στὸ χωριό, τὸν καλοδέχτηκαν, τοῦ μιλοῦσαν μὲ σέβας. Καὶ τὸ παλιό του ἀφεντικό, τὸ πιὸ πολὺ, ποὺ τὸν πῆρε καὶ στὸ σπίτι. Μὰ πρὶν καθῆσαι νὰ πάρει ἀνάσα ἀπὸ τὸ ταξίδι, πρὶν περάσει στὸ σπίτι μὲ τὸ στρωμένο τὸ τραπέζι, πῆγε ἴσια στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἄη-Γιάννη, γονάτισε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, δάκρυσε.

—Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἀξίωσες νὰ προκόψω, εἶπε.

Ἐθόγαλε ἀπὸ μεταξωτὸ μαντήλι. ποῦχε τυλίξει τὸ χάρισμα, τὸ ἀκριβὸ ἀσημοκάντηλο, τὸ κρέμασε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Κάθησε κάμποσο ἔτσι καὶ ὄλο νὰ σταυροκοπιέται. Ὑστερα βγῆκε σιγά-σιγά ἀπὸ τὴν ἐκκλησία».

★

Ὁ Μακρυγιάννης γιὰ τοὺς νεοέλληνες εἶναι μιὰ μορφή ποὺ πολέμησε καὶ ταυτόχρονα κατέγραψε ἓνα μεγάλο τμήμα ἀπ' τὰ πιὸ σημαντικὰ τῆς νεότερης ἱστορίας μας. Τὸν γνωρίζουν πιὸ πολὺ σὰν πολέμαρχο, ἀγωνιστὴ δίκαιων ἀγώνων, ἐπαναστάτη, πατριώτη. Ὅμως ὁ Μακρυγιάννης ἔχει καὶ μιὰν ἄλλη, πιὸ σπουδαία διάσταση. Εἶναι ἓνας πιστός, ὁμολογητής. Ἐνας γνήσιος πνευματικὸς ταγὸς τῆς Ἐκκλησίας. Μιὰ ἄγια, εὐλογημένη ψυχὴ.

Ἐκινώντας νὰ γράψει τ' «Ἀπομνημονεύματά» του στὸ Ἄργος, τὸ 1829 σημειώνει:

«Μπαίνοντας εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον —θὰ ἐξαμολογηθεῖ ὁ ἴδιος— καὶ ἀκολουθώντας νὰ γράφω δυστυχήματα ἐναντίον τῆς πατρίδος καὶ θρησκείας, ὅπου τῆς προξενήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀνοησία μας καὶ διατέλειά μας καὶ ἀπὸ θρησκευτικούς καὶ ἀπὸ πολιτικούς καὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς στρατιωτικούς, ἀγαναχτώντας καὶ ἐγὼ ἀπ' οὐλα αὐτὰ ὅτι ζημιώσαμε τὴν πατρίδα μας πολὺ καὶ χάθηκαν καὶ χάνονται τόσοι ἀθῶοι ἄνθρωποι, σημειώνω τὰ λάθη ὀλωνῶν καὶ φράνων ὡς τὴν σήμερον (1850 ποὺ τέλειωσε τὸ

χειρόγραφο) ὅπου δὲν θυσιάζομε ποτέ ἀρετὴ καὶ πατριωτισμὸν καὶ εἴμαστε σὲ τούτην τὴν ἄθλια κατάστασιν καὶ κιντυνεύομεν νὰ χαθοῦμεν...

Ἡ πατρίδα τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ ἡ θρησκεία εἶναι τὸ πᾶν καὶ πρέπει νὰ θυσιάζῃ καὶ πατριωτισμὸν καὶ νὰ ζῇ αὐτὸς καὶ οἱ συγγενεῖς του ὡς τίμιοι ἄνθρωποι εἰς τὴν κοινωνία. Καὶ τότε λέγονται ἔθνη, ὅταν εἶναι στολισμένα μὲ πατριωτικὰ αἰσθήματα· τὸ ἀναντίον λέγονται παλιόφαθες τῶν ἐθνῶν καὶ θάρρος τῆς γῆς. Καὶ διὰ τοῦτο ὡς πατρίδα γενική τοῦ κάθε ἐνοῦ καὶ ἔργο τῶν ἀγώνων τοῦ μικρότερου καὶ ἀδύνατου πολίτη, εἰς αὐτεῖν τῇ θρησκεία. Δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ θαρῶνεται καὶ νὰ ἀμελεῖ αὐτὰ· καὶ ὁ προκομμένος πρέπει νὰ φωνάζῃ ὡς προκομμένος τὴν ἀλήθεια, τὸ ἴδιον καὶ ὁ ἀπλός. Ὅτι κρικέλα δὲν ἔχει ἡ γῆς νὰ τὴν πάρῃ κανεὶς εἰς τὴν πλάτη του, οὔτε ὁ δυνατός, οὔτε ὁ ἀδύνατος· καὶ ὅταν εἶναι κανεὶς ἀδύνατος εἰς ἓνα πρᾶμα καὶ μόνος του δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ τὸ θάρρος καὶ παίρνει καὶ τοὺς ἄλλους καὶ βοηθοῦν, τότε νὰ μὴν φαντάζεται νὰ λέγῃ ὁ αἴτιος ἐγὼ· νὰ λέγῃ ἔμεις. Ὅτι θάναμε ὄλοι τίς πλάτες, ὄχι ἓνας... Θὰ σημειώσω γυμνὴ τὴν ἀλήθεια καὶ χωρὶς πάθος. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι πικρὴ καὶ ὅσοι κάμαμεν τὸ κακὸν μᾶς κακοφαίνεται, ὅτι καὶ τὸ κακὸ τὸ θέλομε καὶ τὸ νιτερέσιον νὰ τὸ κάνωμε καὶ καλοὺς πατριώτες θέλομε νὰ μᾶς λέγε. Καὶ αὐτὸ δὲν γίνεται· οὔτε θὰ τὸ κρύψω ἐγὼ καὶ νὰ μείνῃ κρυμμένο, ὅτι ἡ πατρις ζημιώθη, διατιμήθη καὶ ὄλο σ' αὐτὸ κατανταίνει· ὅτι μᾶς ἤρθε ὄλους θερία...

Ὅσα σημειώνω τὰ σημειώνω γιατί δὲν ὑποφέρνω νὰ βλέπω τὸ ἀδίκον νὰ πνίγῃ τὸ δίκιον. Διὰ ἕκκεινο ἔμαθα γράμματα εἰς τὰ γεράματα καὶ κάνω αὐτὸ τὸ γράψιμον τὸ ἀπελέκητο, ὅτι δὲν εἶχα τὸν τρόπον ὄντας παιδί νὰ σπουδάξω· ἤμουν φτωχὸς καὶ ἔκανα τὸν ὑπηρέτη καὶ τιμάρευσά ἄλογα καὶ ἄλλες πλῆθος δουλειὰς ἔκανα νὰ θγάλω τὸ πατρικό μου χρέος, ὅπου μᾶς χρέωσαν οἱ χαρμαῖδες, καὶ νὰ ζήσω καὶ ἐγὼ σὲ τούτην τὴν κοινωνίαν ὅσο ἔχω τ' ἀμάντι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ σῶμα μου. Καὶ ἀφοῦ ὁ Θεὸς θέλησε νὰ κάμῃ νεκρανάστασιν εἰς τὴν πατρίδα μου, νὰ τὴν λευτερώσῃ ἀπὸ τὴν τυραγνίαν τῶν Τούρκων, ἀξίωσε καὶ ἐμένα νὰ δουλέψω κατὰ δύναμη λιγώτερον ἀπὸ τὸν χειρότερον πατριώτη μου Ἑλληνα. Ἐγὼ τὴν ἀλήθεια θὰ τὴν εἰπῶ γυμνὴ. Ὅτι ἔχω τὸ μεριδί μου· σ' αὐτεῖν τὴν πατρίδα θὰ ζήσω ἐγὼ καὶ τὰ παιδιὰ μου».

★

Ὁ Μακρυγιάννης θὰ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ γιὰ τοὺς νεοέλληνες φάρο τηλαυγῆ ὄχι μόνο ζωῆς, παλικαριάς καὶ πάθος γιὰ τὴν ἀλήθεια, μὰ καὶ ψυχικῆς ἀνωτερότητας. Ἀρετῆς καὶ χριστιανικῆς συνειδήσεως. Τὸ πιστοποιητικὸ τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὸ στρατηγὸ Μακρυγιάννη ποὺ συντάχτηκε στὸν Πόρο τὸν Ἰούνιο τοῦ 1827, ἀνε-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 189 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15-16 τεύχους.

Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την σελίδα 205)

νη Κομνηνοῦ (ἐκδ. «Πανσέληνος»). Εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ «Πρωτάτου».

Γ'

ΨΕΥΔΟ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΛΛΙΓΑ

Κατὰ τὸν Τρύφωνα Εὐαγγελίδη (τόμος Ἑλλάς, Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἑγκυκλοπαιδεία, ἄρθρο τυπογραφία) τὸ τυπογραφεῖο τοῦ Κοσμᾶ Ἐπιδουρίου, ἀπ' τὸ ὁποῖο τυπώθηκε τὸ 1759 ἡ «Ἐκλογή τοῦ Ψαλτηρίου παντὸς» τοῦ Νεόφυτου Κουσκολυδίτη, ἀλλὰ δὲν εἶναι γωσπη καμιά ἄλλη ἐκδόσή του, — ὅτι πράγματι λειτούργησε στὴ Μεγίστη Λαύρα τοῦ Ἁθῶ μαρτυρεῖται σὲ σημείωμα τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Ἐπιδουρίου στὸ παραπάνω διδύμο, καθὼς καὶ στὸν πρόλογο τοῦ τυπογράφου Δούκα Σωτήρη τοῦ Θασιῦ, — ἀνασυστήθηκε τὸ 1863 ἀπὸ τὸν ἡγούμενο τῆς Μονῆς Ἁγίου Παύλου Σωφρόνιο Καλλιγᾶ, πού τότε πῶσε ἐκεῖ τὴν «Ἁθωιάδα» του. Μὲ δάση τὴν πληροφορία αὐτὴ στὴν ἐργασία μας γιὰ τὰ ἀγιορειτικὰ τυπογραφεῖα κάναμε λόγο γιὰ δεύτερο κατὰ σειρά ἀγιορειτικὸ τυπογραφεῖο τοῦ Σωφρονίου Καλλιγᾶ. Ὡστόσο, μία σημείωση τοῦ Κοσμᾶ Βλάχου, στὸ διδύμο του «Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἁθῶ καὶ αἱ ἐν αὐτῇ Μοναὶ καὶ οἱ Μοναχοὶ πάλαι τε καὶ νῦν» (Βόλος 1903, σελ. 345) ἐπιβάλλει νὰ συγκαταλέξουμε καὶ τὸ τυπογραφεῖο τοῦ Καλλιγᾶ στὰ ψευδώνυμα τυπογραφεῖα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἴδου καὶ οἱ συνθήκες πού ὀδήγησαν στὴν ὀνομασία αὐτῆ, ὅπως τὶς πληροφοροῦμαστε ἀπὸ τὸν Βλάχο:

Στὰ 1870 ὁ πρ. Μητροπολίτης Ἐάνθης Διονύσιος Πίστης ἐξέδωσε στὴ Θεσσαλονικὴ «Περὶ γραφικῆ ἱστορίας τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἁθῶ ἀρχὴν ἔχουσα πρὸ 2187 ἐτών». Καθὼς σημειώνει ὁ Βλάχος, «ὁμοιον σχεδὸν τῷ [ἔργῳ τοῦ Καλλιγᾶ]. Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ Καλλιγᾶ, ὅστις μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἰδίαν ἐκδόσιν ἐπέγραψεν ἔτος 1863». Στὴν πραγματικότητά ἡμῶς τὸ διδύμο τοῦ Καλλιγᾶ «ἐξεδόθη ἐν Σμύρῃ μετὰ τὸ 1870». Μὲ τὴν προχρονολόγησιν αὐτὴ θέλησε ὁ Σωφρόνιος νὰ ἐμφανίσῃ τὴ δική του ἐκδόσιν παλαιότερη ἀπὸ ἐκείνη τοῦ Διονυσίου Πίστης, ἀναγράφοντας καὶ ὡς τόπο ἐκδόσεως τὸ Ἁγιον Ὄρος, ἐνῶ τότε πῶσε τὸ ἔργο του στὴ Σμύρνη. Ἔτσι δημιουργήθηκε ἕνα ἀκόμη ψευδώνυμο ἀγιορειτικὸ τυπογραφεῖο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ, Σ. Θ.

I Ω Β

Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του

(Τόμος Α')

Μόλις κυκλοφόρησε ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Σελίδες 366, Δραχ. 400

βάξει τὴν προσωπικότητά του στὰ ὕψη, πλέκοντας τὸ ἐγκώμιο τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς παλικαριᾶς του. Γράφει:

«Ὁ Στρατηγὸς Μακρυγιάννης ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος ἐκπληρώσας τὰ χρέη του καὶ ὡς στρατιώτης καὶ ὡς στρατηγὸς καὶ ὡς πολίτης καὶ ὡς ἄνθρωπος φιλόνομος καὶ εὐπειθὴς πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς τῆς καθεστῶσης νομίμου ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος προθυμότητος, δὲν κατεδέχθη ποτὲ νὰ λάβῃ μέρος εἰς φαρτίαις ἢ εἰς ἄλλο τι ἀποδλέπον εἰς βλάβην τῆς Πατρίδος, οὔτε ἠθέλησεν, οὔτε κατεδέχθη ποτὲ νὰ μιμηθῇ τοὺς ἄλλους συναδέλφους του εἰς τὰς ἀρπαγὰς καὶ ἀδικίας, ἀλλ' ἐξοδεύων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ ἰδίου ὑστερήματος εἰς περιποιήσιν τῶν στρατιωτῶν του, ἐν ᾧ ἐδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ πλουτίσῃ, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοί, ἔμεινε πτωχὸς διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειάν του καὶ οὔτε παραπονεῖται εἰς τοῦτο, εὐχαριστοῦμενος εἰς μόνην τὴν καθαρότητα τῆς συνειδήσεώς του».

ΤΕΛΟΣ

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 197)

τὸν ὁποῖον ἀποδέχοντα: ἀνεπιφυλάκτως καὶ ἐπικινδύνως πολλάκις.

Γονεῖς καὶ διδάσκαλοι: καὶ ὅσοι ἄλλοι ἀρμόδιοι καὶ ὑπεύθυνοι, διδετε κατευθύνσεις πρὸς τοὺς νέους «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Καὶ ὀπλισθεῖτε μετὰ τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν στοργήν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὑπομονήν καὶ ἐπιμονήν. Θὰ συναγθῆτε τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας καὶ τῆς ἀντιρρήσεως, καὶ τὴν δύστροπον διάθεσιν, καὶ τὴν προκατάληψιν, καὶ τὴν νοστοροπλίαν τῆς χειραφετήσεως καὶ τῆς δῆθεν ὠριμότητος καὶ ἐπαρκούς ἐνημερότητος καί... ἐμπειρίας!

Δὲν εἶναι δὲ μόνον οἱ νέοι. Πολλοί, πάσης ἡλικίας ἄνθρωποι, ἔχουν ἀνάγκην νοουθεσίας. Διαφωτίσεως μάλλον. Καὶ ὅπως οἱ στρατευμένοι «κράχτες» τῶν διαφόρων «θεωριῶν» ἀναπτύσσουν ζῆλον πολὺν διὰ νὰ προσηλυτίσουν εὐαλῶτους καὶ ἀπληροφόρητους ἢ ἀσταθεῖς, κατὰ μείζονα λόγον οἱ φορεῖς τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν θαρῶνται μετὰ τὸ χρέος νὰ μεταλαμπαδεύουν, ὡς φῶτα δεύτερα, τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Προϋποτίθεται δ' ὅτι θὰ εἴμεθα ἐπαρκῶς κατηρητισμένοι, διὰ νὰ δυνάμεθα μετὰ ἀνεσιν καὶ ἀσφάλειαν νὰ μεταδώσωμεν καὶ εἰς ἄλλους τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας.

Καὶ ἂν ἐπιχειρεῖται ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, νὰ φιμωθῶν τὰ στόματα τῶν χριστιανῶν τῶν «εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ», (διὰ νὰ μὴ δημιουργητᾶ: τάχα ἐπηρεασμὸς εἰς τὴν... ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων!), εἶναι ἀπαράδεκτον τοῦτο. Δὲν μποροῦν νὰ εἶναι μονομερῶς ἐλεύθεροι οἱ ἀρνηταὶ τοῦ φωτός καὶ δεσμευμένοι οἱ κήρυκες τοῦ φωτός. Ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην χριστιανικῆς νοουθεσίας, διὰ νὰ μὴ συλαγωγητᾶ: τὸν νοῦν καὶ περιπατῆ ἐν τῇ σκοτίᾳ, «ἀλλ' ἔξει: τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

(Συνεχίζεται.)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

“Ένα Ιωβηλαίο.

ΠΕΝΗΝΤΑ χρόνια συμπλήρωσε έφέτος στην ‘Γερωσώνη’ ό Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνας κ. Μελλίων. Πρόκειται για μιá από τις επιφανέστερες μορφές τής σημερινής ‘Ορθοδοξίας. Μέσα στο κλίμα του Οικουμενικού Παιδιαρχείου, είναι ένα όνομα λαμπρό και άσπιαστο, που ακτινοβολεί σε όλη τή χριστιανική ύφήλιο. Κάτοχος πλούσιας παιδείας, ευρεία διάνοια, προικισμένη με νηφάλια κρίση και φαντασία, διακριθήκε και ως ποιμένας και ως παρώντας στις σχέσεις τής ‘Εκκλησίας μας με τους διεροδόξους. ‘Ο σεβασμός που απολαύει σ’ αυτούς τους τελευταίους, είναι πολύς και ανυπόκριτος.

‘Η ‘Ελληνική ‘Εκκλησία, από τὰ σπλάγγνα τής όποιás προέρχεται (είναι Ρουμελιώτης τήν καταγωγή), συνροτάζει στο Ιωβηλαίο του. Και εύχονται κληρικοί και λαϊκοί, να του δίνει ό Κύριος πολλά χρόνια άκόμη, ώστε να προσφέρει και άλλες πολύτιμες υπηρεσίες σην καθ’ ήμáς και κατὰ τήν Οικουμενή Χριστιανισμό.

Ξανανοίγουν τὰ Κατηχητικά.

ΣΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ Σχολεία, ξαναρχίζουν τὰ μαθήματα. Είναι τὰ φυτόρια, όπου διαπλάσσεται τó φρόνημα τής χριστιανικής τουφερχής ηλικίας. Στη χώρα μας, αντίζει από πολλές δεκαετίες, παρά τή γνωστή πνευματική και ήθική κρίση των καιρών, αυτός ό σωτήριος θεσμός. ‘Η ‘Εκκλησία, Μάνα στοργική των νεορών ψυχών, μεριωνά γι’ αυτές άκοίμητα. Τις εισάγει, με τήν κατήχηση, στο φώς του Χριστού και τις διακρατεί σ’ αυτό, μορφώνοντας ένα αύριο καλύτερο από τó χθές.

Σ’ αυτό τó έργο, αξιόλογη μερίδα έχει ό έφημεριακός μας Κληρός. Τὰ Κατηχητικά Σχολεία στεγάζονται στους ένοριακούς ναούς. Ένα μέρος των παιδιών που φοιτούν σ’ αυτά, οδηγούνται εκεί από τόν καλό παπά. Αύτός, πλάι στον κατηχητή τους, φροντίζει να τους διατηρεί και να τους καλλιεργεί τήν πίστη στο Χριστό και τήν ‘Εκκλησία. Να τὰ σηρίξει. Να τους οισοηλασει τó ζήλο. Να τους συμπαραστέκεται στή ζωή και τόν άγώνα τους να τήν κάνουν ολοένα πιο σύμφωνη με τó Εύαγγέλιο.

Τώρα που θά ξανατελέσουν τόν ‘Αγισμό με τήν έναρξη των μαθημάτων του παρόντος έτους, οι ένοριακοί μας ποιμένες ως συνειδητοποιήσουν βαθύτερα

και φωτεινότερα τó ειδικό αυτό καθήκον που έχουν άπέναντι των παιδιών.

‘Ο νέος λειτουργικός ενιαυτός.

Ο ΠΩΣ είναι γνωστό, τήν 1η Σεπτεμβρίου αρχίζει ό λειτουργικός χρόνος. Με τήν είσοδό μας σ’ αυτόν τó μήνα, ως κάνουμε δυό σύντομες σκέψεις, που άφορούν τήν ποιμαντική δεοντολογία.

Τί είναι ή λειτουργική χρονιά; Μια περίοδος άγιασμού των πιστών. Μες από τή συναξή τους στην εκκλησία και τήν τέλεση τής θείας λατρείας, οι χριστιανοί δέχονται τή χάρη του Θεού, διδάσκονται τὰ τής πίστεως, έμβυθύνουν στή γλυκιά αλήθεια ότι είναι άδέρφια, έχοντας κοινό Πατέρα, τó Θεό.

‘Όσο πιο συχνά συχνάζουν στους οίκους, ό εκκλησιασμός τους εξασφαλίζει φωτεινότερο και στερεότερο φρόνημα. Μέσα στην άκρα πνευματικότητα και στις απαραίμιλλες όμορφιές τής ορθόδοξης λατρείας, πλησιάζουν ολοένα πιο πολύ τόν τύπο του ‘αγίου», όπως τόν λέει ό Παύλος, άνθρωπου. Γι’ αυτό, οι ποιμένες τους δέν πρέπει να παύουν συνιστώντας τους τόν τακτικό εκκλησιασμό και να φροντίζουν για τήν προαγωγή του.

“Ένας όντως θεοφόρος ‘Όσιος.

ΣΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ χρόνια, άνθοσαν ενός όρισμένου είδους άσκητές, που λέγονται Στυλίτες. Τήν έπονομασία αυτή πήραν από τó δυι ζούσαν, αληθινά μεταξύν ουρανού και γής, στήν κορυφή ενός στύλου. ‘Ιδρυτής αυτού του είδους υπήρξε ό όσιος Συμεών, που έορτάζεται τήν 1η του μηνός. ‘Ελαμμε τόν ε’ αιώνα. Καταγόταν από ένα τόπο τής Μ. ‘Ασίας, που βροσκόταν στα σύνορα Συρίας και Κιλικίας. Έπενόησε τόν τρόπο αυτό δαβιώσεως, παραμένοντας διαρκώς όρθιος, χωρίς προφύλαξη από τή λαύρα του ήλιου και τó κρύο, τόν άνεμο και τή βροχή. ‘Ηταν, έτσι περίοπιος, όπως μιá θεοφόρος μαρτυρία στα μάτια των ανθρώπων. Ένας σύγχρονός μας ‘Ελληνας χριστιανός ποιητής του άφιέρωσε τους παρα κάτω στίχους:

Στύν κάλυκα του στύλου,
ό Συμεών, άνθος.
Και σι’ άνθος, μέλισσα,
ό Θεός.